24-мĕш çул тухать. Хакĕ 15 пус.

1941
ДЕКАБРЬ
28
ВЫРСАРНИКУН
307 (6022) №

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

ЧĂВАШ КОММУНИ

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН
ХАÇАЧĔ.

Уйра юр тытни тырпул тухăçлăхне ӳстерет

Республикăри малта пыракан колхозсем кăçалхи ялхуçалăх çулне пысăк пахалăхпа вĕçлерĕç. Вĕсем ăнса пулнă тырпула кĕске срокра пуçтарса кĕртрĕç, вăхăтра авăн çапса пĕтерчĕç. Государство умĕнчи обязательствăсене тултарнă тата колхозра обществăллă фондсем туса çитернĕ хыççăн тупăшсене ĕçкунĕсем тăрăх колхозниксене валеççе пама тытăнчĕç. Çаксемпе пĕрлех вĕсем çитес çулхи вăйлă тырпулшăн кĕрешĕве кунран-кун вăйлатса пыраççĕ.

Малта пыракан колхозсем тырпул тухăçлăхне ӳстерекен агротехника ĕçĕсене вăхăтра тата тĕрĕс пурнăçа кĕртсе пыраççĕ. Вĕсем чи малтан сортлă та паха вăрлăхсем хатĕрлеççĕ, вырăнти удобренисем пухаççĕ, ялхуçалăх машинисене юсаççĕ тата агротехникăна тăрăшса вĕренеççĕ.

Тырпул тухăçлăхне ӳстермелли майсенчен пĕри вăл уйра çуркунне тĕштырăсем акса хăвармалли тата кĕрхи тырăсен лаптăкĕсем çинче юр тытса купалантарни пулать. Уйра юр тытнипе юр йышлăн пухăнать. Çакна май вара тăпрари нӳрлĕх ӳсет, çавăнпа пĕрлех юр хулăм пулни кĕрхи тырă калчисене шăнса пĕтесрен сыхлать. Çапла вара уйра юр тытса купалантарни тырпул тухăçлăхне ӳстерес çĕрте питех те пысăк вырăн йышăнса тăрать.

Юлашки 2—3 çул хушшинче пирĕн колхозсем туса пăхнă опытсем уйра юр тытни кашни гектар çинче тырпул тухăçлăхне 4—5 центнер таран ӳстернине кăтартса пачĕ. Шупашкар районĕнчи госсортучасток иртнĕ хĕлле юр тытнипе вăтам шутпа кашни гектартан 31 центнер кĕрхи тулă туса илнĕ. Уйрăм сортсем, сăмахран, «Лютенценс 116» тата «Ульяновка» текен сортсем, гектартан 38 центнертан пуçласа 40 центнера çити тухăç панă.

Акă мĕншĕн ĕнтĕ малта пыракан колхозсем малтанхи юр çусанах уйра юр тытса купалант[illegible] тытăнчĕç. Елчĕк районĕнчи Аслă Елчĕк колхозĕ 100 гектар çинче юр тытма щитсем туса лартнă. Ишлей районĕнчи «Çеçмер» колхоз 120 щит туса лартнă. Шупашкар районĕнчи госсортучастокра шĕшкĕ çапписенчен щитсем тăваççĕ. Пĕр лав çапăран 25 щит пулать, çакă вара пĕр вырăнтан тепĕр вырăна куçарса лартнă чухне пĕр гектар çинче юр тытса купалантарма çителĕклĕ пулать. Госсортучастокра кăçал ноябрĕн 29-мĕшĕнче уя щитсем туса лартнă. Декабрĕн 16-мĕш тĕлне щитсем туса лартнă вырăнсенче юр хулăмĕшĕ 70 сантиметра çитнĕ. Юр хулăмĕшĕ çакăн чухлĕ пулни кĕрхи тырă калчисене ăнăçлăн хĕл каçарма май парать.

Уйра юра тĕрлĕрен майсемпе тытса купалантараççĕ. Вĕсенчен чи лайăххи — щитсемпе купалантарни пулать. Щитсемпе усă курнипе пĕр вăхăтрах хыр лăссисемпе, кĕлтесемпе те юр тытма пулать. Колхозсен çак майсемпе анлăн усă курмалла.

Халĕ колхозсен çĕнĕрен щитсем хатĕрлемелле тата киввисене юсаса хăвартрах уя тухса лартмалла. Нумай колхозсем пĕр хутчен тунă щитсемпе темиçе çул хушши усă кураççĕ. Сăмахран, Куславкка районĕнчи Аманик колхозĕнче щитсене тирпейлĕ пăхса усраççĕ, вĕсемпе темиçе çул хушши усă кураççĕ. Колхозсен щит хуçалăхĕнче, чугунçул транспорчĕнчи пекех, çирĕп йĕркелĕх туса хумалла. Çавăн пек чухне уйра юр тытса купалантарас ĕçе малтанхи юр çусанах тытăнма пулать.

1942 çулта агротехника енĕпе хĕлле тумалли ĕçсен планĕ тăрăх, колхозсенче 200 пин гектар çинче юр тытса купалантармалла. Вăл шутран щитсемпе 28 пин гектар тытмалла, çавна май 418 пин штука хатĕрлемелле. Щитсем хатĕрлеме колхозсене йывăççемпе çапăсем те панă. Анчах, калас пулать, республикăри колхозсенче çĕнĕрен щитсем тăвас тата уйра юр тытас ĕçсем пуçланманпа пĕрех. Çĕрпӳ, Элĕк, Сĕнтĕрвăрри, Октябрьски, Канаш районĕсенчи колхозсенче уйра юр тытса купалантарасси çинчен каламалла халĕ çеç тытăннă. Декабрь уйăхĕ вĕçленет, анчах çак районсенчи колхозсем уйра юр тытса купалантарма васкамаççĕ.

Юр тытни тăпрара ытларах нӳрлĕх тухма пулăшнисĕр тата кĕрхи тырă калчисене, уйрăмах кĕрхи тулă калчисене, шăнса пĕтесрен сыхлама май парать, терĕмĕр. Пирĕн республикăра хаяр сивĕсем декабрь, январь тата февраль уйăхĕсенче ытларах пулаççĕ. Çавăнпа уйра юр тытса купалантарас ĕçе вăраха ярса пымалла мар, ăна çак кунсенчех тивĕçлипе тытăнмалла. Щитсем тума май килмен çĕрте хыр лăссисемпе, кĕлтесемпе, çапăсемпе тата ытти майсемпе тытса купалантарма тăрăшмалла.

Çуракине хатĕрленессине вăйлатса пынипе пĕр вăхăтрах уйра юр тытса купалантарас ĕçе те анлăн туса пымалла — çакнашкал задача тăрать çĕрĕç органĕсем, ялхуçалăх специалисчĕсем тата колхоз руководителĕсем умĕнче. Колхозсенчи стахановла шкулсемпе агротехника кружокĕсенче уйра юр тытни мĕнле усă пани çинчен вĕренмелле, стахановецсен паха опычĕсемпе паллашмалла. Мĕн вĕреннине практикăллă ĕçпе çыхăнтарса пымалла.

Малта пыракан колхозсем вăрçă вăхăтне тивĕçлĕ пек ĕçлеççĕ. Ялхуçалăхĕн мĕнпур ĕçĕсене хăй вăхăтĕнче туса ирттереççĕ. Вĕсем, Сталин юлташăн историллĕ доклачĕпе тата отечественнăй аслă вăрçăн фрончĕсенче Хĕрлĕ Çар çĕнĕрен те çĕнĕрен çитĕнӳсем тунипе хавхаланса, çитес çулта татах та пысăкрах тухăçлă тырпул туса илессишĕн кĕрешеççĕ.

Колхозсенче 1942 çулти çуракине хатĕрленес ĕçе ертсе пырасси, агротехника енĕпе хĕлле тумалли ĕçсене пурнăçлама колхозсене пулăшасси — çĕрĕç органĕсен тата ялхуçалăх специалисчĕсен хисеплĕ задачи пулса тăрать.

Совет Информаци Бюровĕнчен

Декабрĕн 26-мĕшĕнчи каçхи пĕлтерӳ

Декабрĕн 26-мĕшĕнче пирĕн войскăсем противника хирĕç пур фронтсенче те çапăçнă. Хĕвеланăç, Калинин тата Кăнтăр-Хĕвеланăç фрончĕсенчи чылай участоксенче пирĕн войскăсем, противника хирĕç çапăçса, малалла куçса пынă, халăх пурăнакан чылай вырăнсене, вăл шутра Нарофоминск тата Белев хулисене, йышăнса илнĕ.

Декабрĕн 25-мĕшĕнче нимĕçсенне 2 самолет пĕтерсе тăкнă.

* * *

Декабрĕн 25-мĕшĕнче Хĕвеланăç фронтĕнче кĕрешекен пирĕн авиачасть нимĕçсен 10 танкне, войскăсемпе грузсем турттарса пыракан 60 автомашинăна яхăн, 18 орудине прислугисемпе пĕрле, 7 зенитнăй оруди, зенитнăй пулеметсен 16 точкине, боеприпассем тиесе пыракан 60 лавне пĕтерсе тăкнă, чугунçул çинчи виçĕ состава çунтарса янă тата противник пехотин икĕ батальонне сапаласа янă.

* * *

Хĕвеланăç фронтĕнчи участоксенчен пĕринче кĕрешекен Фирсов юлташăн чаçĕ, противника хирĕç 3 кун хушши çапăçса, тăшман миномечĕсен 8 батарейине, танксене хирĕç пемелли 3 орудине, 13 станковăй пулемета пĕтерсе тăкнă тата нимĕçсенне 2 танк, 10 пулемет, 5 миномет тытса илнĕ, тăшманăн салтакĕсемпе офицерĕсене 2.500 çынна вĕлерсе пĕтернĕ. Фронтăн тепĕр участокĕнче кĕрешекен Коротков юлташăн чаçĕ 2 кун хушшинчи çапăçусенче нимĕçсенне 18 оруди, 39 пулемет, 30 миномет тытса илнĕ, 500 нимĕçе вĕлерсе пĕтернĕ.

* * *

Ленинград фронтĕнчи участоксенчен пĕринче пирĕн позицисем çине нимĕçсен батальонĕ атакăланă. Ĕçсе супнă гитлеровецсем пĕтĕм кĕлеткипе тăрса утса пынă, автоматсенчен ним йĕркесĕр пенĕ. Противника çывăхах пырса çитме май парса, пирĕн боецсем нимĕçсем çине винтовкăсемпе пулеметсенчен пеме пуçланă. Çапăçу хирĕнче тăшманăн 300 çын вилсе юлнă. Нимĕçсен çĕмĕрсе тăкнă батальонĕн юлашкийĕсем ним йĕркесĕр каялла тарнă.

* * *

Ю. ялĕшĕн пынă çапăçура ефрейтор Филиппов хăйĕн отделенине штык вĕççĕн çапăçма атакăна илсе кайнă. Противник пулеметсенчен персе пирĕн боецсене малалла кайма чăрмантарнă. Филиппов юлташ тăшман пулеметчикĕсем патне шуса пынă та вĕсем çине гранатăсем ывăтнă. Ю. ялĕшĕн пынă çапăçура паттăр ефрейтор противникăн пулемет расчетне тата 5 автоматчикне пĕтерсе тăкнă, 3 автоматчика тыткăна илнĕ. Çав çапăçурах Филиппов юлташ ротăри аманнă политрукăн пурнăçне çăлса хăварнă, ăна çапăçу хирĕнчен илсе тухнă.

* * *

Мускав облаçĕн нимĕçсем оккупациленĕ районĕсенче кĕрешекен партизанла отрядсен паттăр ĕçĕсем çинчен пĕлтерӳсем илнĕ. К. юлташăн отрядĕнчи партизансем юлашки кунсенче противникăн пехоти ларса пыракан 12 автомашинăна пĕтерсе тăкнă, нимĕç çарĕн пысăк соединенийĕн штабĕ вырнаçнă çурта взрыв туса сирпĕтнĕ. Ш. юлташăн партизанла отрячĕ нимĕç салтакĕсемпе офицерĕсене 60 çынна вĕлерсе пĕтернĕ, противникăн 2 танкне, 9 бронемашинине, 8 грузовой автомашинине взрыв туса сирпĕнтернĕ, горючисен базине çунтарса янă тата чылай вырăнсенче противникăн телефон çыхăнăвне татса пĕтернĕ. Совет патриочĕсем фронта каякан çул çинчи кĕпере взрыв туса аркатса тăкнă. Çавна пула противникăн тĕрлĕ транспорчĕсем пĕр кун хушши çӳреме пултарайман. Ф. юлташ ертсе пыракан отрядри 4 партизан тăшманăн автоколонни çине хăюллăн тапăннă. Нимĕçсем çине гранатăсем ывăтса партизансем тăшман салтакĕсемпе офицерĕсене 25 çынна вĕлерсе пĕтернĕ.

* * *

Хĕрлĕ Çар чаçĕсем вăйлăн çапнине пула каялла чакса пынă чухне нимĕçсем Тула облаçĕнчи Я. ялĕнче стариксемпе хĕрарăмсене тата ачасене 120 çынна пĕр çĕре хăваласа пухнă та совет пулеметчикĕсем персе тăнинчен çав халăх хыçне тăрса хӳтĕленнĕ. Пирĕн боецсем противник патне флангран пырса кĕрсе гитлерла бандитсене пĕтерсе тăкнă, мирлĕ халăха вилĕмрен çăлса хăварнă.

* * *

Халĕ совет войскисем ирĕке кăларнă Колодезная ялĕнче фашистсем унта пурăнакан 30 çынна хĕнесе асаплантарнă та персе вĕлернĕ, çав çынсем хăйсен ăшă тумтирĕсене нимĕçсене пама килĕшмен пулнă.

* * *

Фашистсен çар влаçĕсем сыпной тифпа йывăр чирленĕ нимĕç салтакĕсене Варшавăри госпитальсенче 300 çынна яхăн вĕлерсе пĕтернĕ. Çав салтаксем нумаях та пулмасть Хĕвелтухăç фронтĕнчен таврăннă пулнă.

Декабрĕн 27-мĕшĕнчи ирхи пĕлтерӳ

Декабрĕн 27-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле пирĕн войскăсем противника хирĕç пур фронтсенче те çапăçнă.

* * *

Хĕвеланăç фронтĕнчи участоксенчен пĕринче кĕрешекен пирĕн чаçсем, противник вăйлăн хирĕç тăнине сирсе ярса, пĕр кун хушшинче халăх пурăнакан 17 пункта йышăнса илнĕ тата хĕçпăшалсемпе боеприпассем нумай тытса илнĕ. Трофейăсене шута илеççĕ. Фронтăн тепĕр участокĕнче пирĕн боецсем нимĕçсене халăх пурăнакан 11 пунктран хĕссе кăларнă тата противникăн салтакĕсемпе офицерĕсене 2.000 çынна яхăн вĕлерсе пĕтернĕ.

* * *

Федюнинский юлташăн чаçĕсем, Ленинград фронтĕнчи участоксенчен пĕринче кĕрешекенскерсем, икĕ кун хушшинчи çапăçусенче чугунçул станцине, халăх пурăнакан темиçе пункта йышăннă, нимĕçсен 4 танкне, 4 орудине, 2 бронемашинине пĕтерсе тăкнă, 11 пулемет, минăсемпе снарядсем нумай тытса илнĕ тата тăшманăн салтакĕсемпе офицерĕсене 600 çынна вĕлерсе пĕтернĕ.

* * *

Кăнтăр фронтĕнче кĕрешекен пирĕн летчиксем, çанталăк начар тăнă пулин те, нимĕçсен 2 самолетне персе ӳкернĕ, тăшман аэродромĕ çине бомбăсем пăрахса 10 самолета çĕмĕрнĕ, противникăн 70 автомашинине, 5 орудине тата чугунçул çинчи 14 цистернине пĕтерсе тăкнă.

* * *

Кĕçĕн лейтенантăн Шандурăн подразделенийĕнчи пулеметчиксем çапăçусенчен пĕринче тăшманăн 100 салтакне вĕлерсе пĕтернĕ тата 5 автомашина, темиçе мотоцикл, 30.000 патрон тытса илнĕ. Тепĕр кунне Шандур подразделенийĕнчи боецсем татах 26 автомашина, вăтам танк, 2 тягач, йывăр оруди, 3 пулемет тата боеприпассем нумай тытса илнĕ.

* * *

6-мĕш танковăй дивизири 2-мĕш стрелковăй полкăн 1-мĕш батальон командирĕ, тыткăна лекнĕ лейтенант Планге Рудольф, çапла калаçа панă: «Мускав çине наступлени тума хатĕрленнĕ вăхăтра нимĕç салтакĕсем—совет столицине часах илетпĕр, вара мир пулать, тесе шутлатчĕç. Анчах та эпир вырăссем ытла та хаяррăн хирĕç тăрса çапăçни çине пырса перĕнтĕмĕр. Пирĕн чаçсем çын тĕлĕшпе те, техника тĕлĕшпе те, уйрăмăнах тата танксем тĕлĕшпе, питĕ те пысăк çухатусем тӳсрĕç. Çак çухатусем пирки, çакăн пекех тата хĕлле пулнипе, нимĕç салтакĕсен çапăçас хастарлăхĕ питĕ те хăвăрт чакрĕ, вĕсен моральлĕ çирĕплĕхĕ те хавшарĕ. Эпĕ, офицер тата национал-социалистсен партийĕн членĕ, халиччен Гитлера ĕненнĕ тата хамăр çĕнтересси çине шанса тăнă. Халĕ ĕнтĕ эпĕ Германи парăнать тесе шутлатăп. Россия çине тапăннă чух Гитлер нумай лару-тăрусене шута илмен. Пуринчен ытла вăл вырăссем çакăн пек вăйлăн хирĕç тăма пултарассине шутламан, вăрçă вăраха каяссине тата нимĕç çарĕн тылĕнче партизансен кĕрешĕвĕ сарăлса каясса курман».

* * *

Германин хĕçпăшаллă вăйĕсен верховнăй командованийĕ хăйĕн «Армие пĕлтермелли» сообщенийĕсенчен пĕринче нимĕç «салтакĕсене, вĕсем киле яракан çырăвĕсенче çапăçусен хăрушлăхĕсем çинчен тĕппипе кăтартса янăшăн» хăтăрать. Ку «сообщенире» салтаксене фронтран яракан çырусенче ăнăçлă ĕçсем çинчен çеç çырса ямалла, тесе кăтартса панă. «Кашни çырурах Хĕвелтухăçĕнчи ĕçсем çине шикленсе пăхакансене паттăрлатма пултаракан сăмахсем çеç пулмалла», тенĕ вăл сообщенире.

* * *

Финлянди хулисенче выçăпа вилекенсем кунран кунах нумайланса пыраççĕ. Магазинсене тата продовольстви базисене выçă çынсен ушкăнĕсем хупăрласа тăраççĕ. Декабрĕн 20-мĕшĕнче Куопио хулинчи хут фабрикинче ĕçлекен хĕрарăмсем çăкăр йатса пыракан тăватă нимĕç салтакне тытса хĕненĕ. Оулу хулинче нимĕçсен продовольстви складне аркатса тăкнă. Ку складра нимĕçсем Финляндире çаратса тухса Германие яма хатĕрлесе хунă темиçе вунă тонна çу пулнă.

Колхозсем çуракине хатĕрленеççĕ

ЕЛЧĔК. Районри нумай колхозсем çитес çулхи çуракине хатĕрленме тытăнчĕç.

Сăрьелĕнчи «Марс» колхоз уя 1.500 тонна тислĕк, 130 тонна хура тăпра кăларнă, 51 центнер кĕл, 21 центнер кайăк-кĕшĕк тислĕкĕ пухса хатĕрленĕ. 230 гектар çинче юр тытнă. 320 центнер тырра сортласа хунă. Ялхуçалăх машинисене юсасси те кунта лайăх пулса пырать. Сеялка, культиватор, сӳре тата плугсене юсаса çитернĕ.

Лаш Таяпари Крупская ячĕпе тăракан колхоз та уя 300 тонна тислĕк кăларнă, 280 центнер вăрлăх сортланă, бригадăсем плугсене юсаççĕ. Кĕл тата кайăк-кĕшĕк тислĕкĕсене пухса хатĕрлеççĕ.

Вăрăм Хăвари «Хунав» колхоз плугсене пĕтĕмпех юсаса çитернĕ. Кунта вăрлăхсене сортласси, уя тислĕк кăларасси лайăх пулса пырать. Каркаларти «Правда» колхоз уя 200 лав тислĕк кăларнă, 7 центнер минераллă удобренисем кӳрсе хатĕрленĕ, 5 центнер кĕл пухнă, 10 центнер кайăк-кĕшĕк тислĕкĕ хатĕрленĕ. Чăваш Тăрăмĕнчи «Авангард» колхоз уйра юр тытма 300 щит лартнă.

Анчах та районри хăшпĕр колхозсем çуракине начар хатĕрленеççĕ-ха. «Свобода», «Сатурн», «Трактор» колхозсенче çуракине хатĕрленме халĕ те тытăнман.

Районри пур колхозсен те хĕллехи агромероприятисене ăнăçлăн туса ирттермелле, килес çулхи вăйлă тырпулшăн кĕрешмелле.

И. ПЕТРОВ.

ЮЛАШКИ СЕХЕТРЕ

Противникăн Волхов патĕнчи группине çĕмĕрсе тăкни

Генерал-майорăн Федюнинский юлташăн 54-мĕш армин чаçĕсем (Ленинград фрончĕ) декабрĕн 18-мĕшĕпе 25-мĕш хушшинче противникăн Волхов патĕнчи группине çĕмĕрсе тăкнă. Çак группăна çĕмĕрсе тăкнă чухне пирĕннисем çакăн пек трофейăсем тытса илнĕ: 87 оруди, 47 станковăй пулемет, 166 ручной пулемет, 57 автомат, 600 винтовка, 26 танк, 142 миномет, 200 грузовой автомашина, 300.000 ытла патрон, 18.000 снаряд, 12.000 мина, 10.000 граната, 400 велосипед тата ытти çар пурлăхĕсем нумай тытса илнĕ. Нимĕçсен салтакĕсемпе офицерĕсене 6.000 çынна çити пĕтерсе тăкнă. Халăх пурăнакан 32 пункта противникран ирĕке кăларнă.

СОВИНФОРМБЮРО.

Хĕрлĕ Çар наступленийĕ çинчен Америка хаçачĕсем мĕн çыраççĕ

НЬЮ-ЙОРК, декабрĕн 26-мĕш. (ТАСС). Совет Союзĕпе Германи хушшинчи вăрçă фронтĕнче Германи çарĕсене аркатни çинчен тата Хĕрлĕ Çар чаçĕсем наступлени туни çинчен пĕлтерекен хыпарсене Америкăри радиокомментаторсемпе хаçатсем нумай сӳтсе-яваççĕ.

Паллă обозреватель Хиппер çакна кăтартса парать: гитлерла Германие хирĕç ултă уйăх пыракан вăрçăра Хĕрлĕ Çар малтанхи хут пысăк çĕнтерӳсем турĕ. Гитлер хăйĕн главнокомандующине Браухича мĕншĕн вырăнтан кăларнине Хĕрлĕ Çар тунă çĕнтерӳсемпе çеç ăнлантарса пама пулать. Çакăнпа пĕрлех, Браухича вырăнтан кăларни Германи çар командованийĕпе Гитлер хушшинче пысăк хирĕçӳ пуррине те палăртса парать.

Çавăн пекех, радиокомментатор Хиппер шутланă тăрăх, Браухича вырăнтан кăларни—Гитлер хăй парăннине хăех йышăннине те пĕлтерет. «Гитлер, Муссолини пекех, хăй те лайăхрах чупса тарма пултарнине кăтартса пачĕ», тет Хиппер.

«Нью-Йорк таймс» хаçат çапла çырать: Германи çарĕ хăй умне лартнă тĕп задачăна—совет çарне пĕтерме шутланине—пурнăçа кĕртме пултараймарĕ. Çавăн пекех нимĕçсен сивĕсем çитиччен советсен нефть кăларакан вырăнĕсем патне çитес тата Мускава тытса илес тесе ĕмĕтленни те пурнăçа кĕреймерĕ. Ку задачăсене пурнăçа кĕртме хăтланни Германие пит те хакла ларчĕ.

Гитлер, Браухича вырăнтан кăларса ун вырăнне хăй главнокомандующи пулса тăнипе, Российйăра путланса ларнă ĕçсемшĕн пĕтĕм ответлăха генералсем çине хума шутларĕ.

Ассошиэйтед пресс агентстви шутланă тăрăх, Браухича вырăнтан кăларни—Германи çарĕ Российйăра тытăнса тăма пултараяс çукки тата Хĕрлĕ Çар нимĕçсен дивизийĕсене пĕрин хыççăн теприне аркатса тăкассине чарма пултараяс çукки уççăнах палăрса çитнĕ вăхăтра пулса иртрĕ, çакă вăл пит те паллă ĕç пулса тăрать.

Юнайтед пресс агентствин Вашингтонри корреспонденчĕ шутланă тăрăх, Браухича вырăнтан кăларни Германи çарĕ Российйăра тӳснĕ çухатусем пит те пысăккине çирĕплетсе парать, çакăнпа пĕрлех вăл Хĕрлĕ Çар хĕснине пула нимĕçсем каялла чакса тухни вĕсемшĕн пит хакла ларнине, ун пирки Германи халăхĕн кăмăлсăрлăхĕ хыттăн ӳссе пынине кăтартса парать.

Çак агентствăн Лондонри корреспонденчĕ Кук çапла шутлать: Германире вăрçă операцийĕсем тĕлĕшпе Гитлерпа генералитет хушшинче кризис пуçланчĕ. Германишĕн çывхарса пыракан пысăк хăрушлăха сирсе ярас ыйту пирки тухнă хирĕçӳсем çавтери çивĕчленчĕç.

Фронтовиксем валли çĕнĕ çул парнисем

Шупашкарти 5-мĕш номерлĕ шкулта вĕренекенсемпе вĕрентекенсем Хĕрлĕ Çар боецĕсем патне çĕнĕ çул ячĕпе икĕ посылка янă.

Малтанхи 5 килограмм туртакан посылкăпа ачасем боецсем валли тĕрленĕ 40 енчĕк, 25 сăмса тутри, табак, туртмалли хут, супăнь тата ытти япаласем янă.

Нумай пулмасть 12 чăлха, 15 сăмса тутри, шăл тасатмалли порошокпа щеткăсем чиксе, 6 килограмлă иккĕмĕш посылка янă. Парнесем пухас ĕçе шкулти пур ачасем те активлăн хутшăнчĕç. 9-мĕш класра вĕренекен комсомолец Тямейкин бритва, Галя Красницкая ăшă кĕпе-йĕмпе чăлха, Оля Красильникова 2 сăмса тутри, супăнь, шăл тасатмалли порошокпа щетка панă.

Халĕ шкул боецсем валли виççĕмĕш посылка яма хатĕрленет.

Е. В.

* * *

ÇĔРПӲ. Потребкоопераци системинче ĕçлекенсем Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли çĕнĕ çул ячĕпе парнесем туянма пĕр кунхи ĕçукçине уйăрчĕç. Пухăннă укçапа ятарласа уйăрнă комисси сухари, премĕк, конфет, шăл тасатмалли порошокпа щетка, супăнь, хут, карандаш тата ытти япаласем илчĕ. Унтан çав япаласене 5 ещĕк çине йĕркелесе хурса, боецсем патне яма) сыхăну уйрăмне леçсе пачĕç. Кашни ещĕк ăшне машинкăпа пичетленĕ хут чикнĕ. Унта çапла çырнă: «Боецсем, командирсем, политработниксем! Юлашки кунсенче эсир, хаклă юлташсем, нимĕç оккупанчĕсене вăйлă хăвалама пуçларăр. Эсир тунă çĕнтерӳ пирĕн савăнăç. Эпир сире чун-чĕререн юратса çĕнĕ çул ячĕпе çĕнĕ çĕнтерӳсем тума сывлăх сунатпăр».

Г. ПЕТРОВ.

* * *

ÇĔМĔРЛЕ. Партипе комсомол райкомĕсенче ĕçлекенсем Хĕрлĕ Çар боецĕсем патне çĕнĕ çул ячĕпе 10 килограмм премĕк, 4 килограмм конфет, 2 килограмм сахăр, 10 катăк супăнь, 4 кĕленче одеколон, 80 конверт, 20 сăмса тутри, 15 штука шăл тасатмалли порошокпа щетка, 100 енчĕк чиксе парне янă.

Çăкăр тресчĕн отделенийĕ Хĕрлĕ Çар боецĕсем патне çĕнĕ çул ячĕпе 4 посылка янă. Вăл шутра 40 килограмм печени янă.

Лесхозра, леспродторгра, райсоюзра, Чăвашторг отделенинче ĕçлекенсем те çĕнĕ çул парнисем янă.

Боецсем патне парнесем районри колхозсем те яраççĕ. Турхан ялĕнчи «Комбинат» колхоз 20 килограмм пыл, 10 чăх, Улхашри «Красноармеец» колхоз—2 хур, 5 чăх, «Искра» колхоз—5 килограмм пыл, 3 килограмм çу янă. Кашниех парнесемпе пĕрле боецсем валли ăшă сăмахсемпе çырнă çырусем чиксе яраççĕ.

Х. ЛИСИН.

* * *

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ. «Красное Сормово» колхозри колхозниксем боецсем валли çĕнĕ çул ячĕпе парне хатĕрлеççĕ. Посылка яма 6 килограмм махорка, 5 килограмм типтĕнĕ аш-какай тата ытти япаласем те хатĕрленĕ.

И. ХАТАЕВСКИЙ.

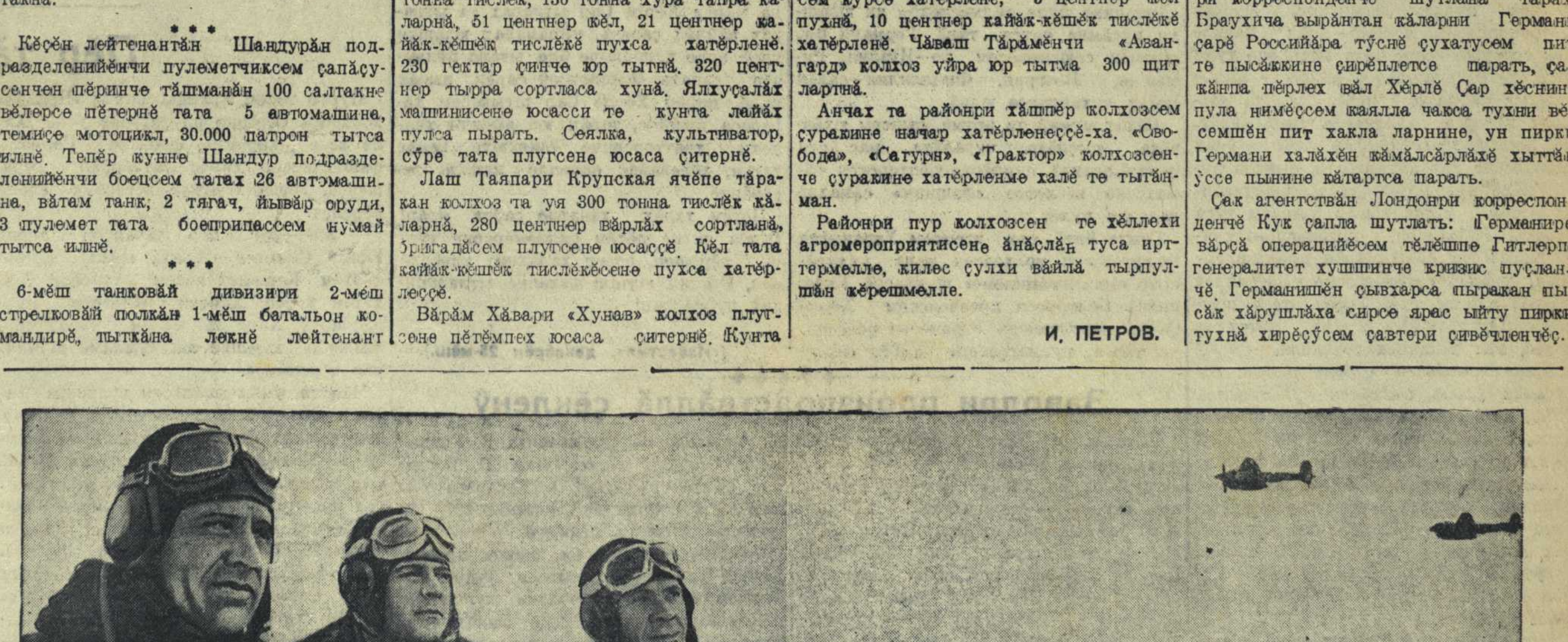

ДЕЙСТВУЮЩИ АРМИ (Çурçĕр. Хĕвеланăç фрончĕ). Хользаков юлташ командир пулса ертсе пыракан авиаци чаçĕнчи летчиксем 30 кун хушшинче сывлăшри çапăçусенче тата противникăн аэродромĕсем çинче фашистсенне 223 самолет пĕтерсе тăкнă, çав хушăрах вĕсем тăшманăн 130 танкне, 500 ытла автомашина тата 5 полка çити нимĕçсен пехотине пĕтерсе тăкнă.

Ӳкерчĕк çинче: сулахайра—Хайлă та паттăр летчик-истребительсем: старший лейтенант орденоносец С. Ф. Новиков, майор орденоносец Н. С. Дросяд тата батальон комиссар Н. Ф. Шевченко; сылтăмра—Хользаков юлташăн чаçĕнчи летчиксем тăшмана çĕмĕрме вĕçсе каяççĕ.

Л. ЧЕРНОВ. фотоӳкерчĕкĕ (ТАСС фотохроники).

М. И. КАЛИНИН

ХАЛĂХ ВĂЙĔ

Вăрçă кашни çĕршывăн государство режимĕн тĕреклĕхне, халăхăн моральлĕ состоянине тĕрĕслени тата çĕршывра пулса тăнă халăх пурнăçĕшĕн, пуçпулса тăракан политикăллă шухăшкăмăлсемшĕн халăх мĕн пек çирĕппĕн тăнине тĕрĕслесе тухни пулать.

Гитлерла Германие хирĕç ССР Союзĕ туса пыракан вăрçăн малтанхи уйăхсенчи результачĕсене анализ тунă чухне Сталин юлташ ноябрĕн 6-мĕшĕнче тунă докладра çапла каланă: нимĕçсем «совет строй çирĕп мар, совет тылĕ çирĕп мар пуласси çине шаннă, пĕрре вăйлăн пырса çапнă хыççăнах, Хĕрлĕ Çарăн малтанхи ăнăçсăрлăхĕсем хыççăнах рабочисемпе хресченсем хушшинче хирĕçÿсем пуçланса кайĕç, ССР Союзĕнчи халăхсем хушшинче харкашу пуçланĕ, восстанисем тапранса кайĕç, çĕршыв вара уйрăм пайсем çине уйăрăлса кайĕ, тесе шутланă, çакă вара нимĕç захватчикĕсене Урал патнех çитме çăмăллатмалла пулнă. Анчах та нимĕçсем кунта та пысăк йăнăш турĕç. Хĕрлĕ Çарăн ăнăçсăрлăхĕсем рабочисемпе хресченсен союзне, çавнашкалах тата ССР Союзĕнчи халăхсен туслăхне вăйсăрлатмарĕç кăна мар, пачах урăхла, татах та вăйлăн çирĕплетрĕç. Унтан та ытларах,—вĕсем ССР Союзĕнчи халăхсен çемьине никам çĕмĕрейми пĕрлĕхлĕ лагерь туса хучĕç, вăл лагерь хăйĕн Хĕрлĕ Çарне, хăйĕн Хĕрлĕ Флотне пĕтĕм вăйран пулăшса тăрать. Совет тылĕ нихăçан та хальхи пек çирĕп пулман».

Çак результатсем прессăшăн кĕтмен япала пулчĕç тесе, Гитлер часах ССР Союзне çĕнтересси çинчен тĕрлĕрен çар специалисчĕсем пĕлтерсе хунисем тÿрре тухмарĕç тесе уççăнах каласа, тĕнчери пресса Сталин юлташăн сăмахĕсем тĕрĕс пулнине пĕр шухăшлă пулса йышăнчĕ. Сăмах майĕн каласан, нумаях та пулмасть-ха, Германи çарне, уйрăмăнах унăн командный составне, тĕнчере чи лайăххи тесе шутлатчĕç. Халĕ ĕнтĕ çапла каламĕç.

Ĕмĕт шухăша çуратать, теççĕ. Курăнать ĕнтĕ, чикĕн леш енчи çар специалисчĕсене çак чир хыттăнах ярса илнĕ. Анчах ĕмĕтленнинчен кăна тухакан шухăшсем сайра хутра çеç пурнăça кĕреççĕ.

Совет стройĕн çирĕплĕхĕ политикăллă тата экономикăллă вăйлă никĕс çинче тăрать. Сталин юлташ ертсе пыракан Совет правительствин пĕтĕм политики халăх интересĕсемпе килĕшÿллĕ пулнă, килĕшÿллĕ те.

Йывăр промышленноçа аталантарма халăхăн нумай вăй хумалла пулнă, анчах вăл аталанни хуçалăхăн пĕтĕм отраслĕсене ÿсме никĕс туса пачĕ. Уйрăмăнах вăл колхозсене тракторсем, автомобильсем, малта тăракан ялхуçалăх техники парса, ялхуçалăхне пуянлатрĕ; çакăн пек туни ялхуçалăх производствине халăхăн ÿссе кайнă потребноçне тивĕçтермешкĕн кирлĕ тарапах хăпартма май пачĕ.

Эпир хамăрăн çăмăл промышленноçа ĕççыннисене кирлĕ япаласем парса тивĕçтерме туса аталантарнă; вăрçăчченхи вăхăтра вăл ĕççыннисен ыйтăвĕсене тивĕçтерессн кашни çул пĕрмай ÿссе пынă.

Коммунальнăй строительствăпа çуртйĕр строительстви хисеп тĕлĕшĕнчен кăна мар, пахалăх тĕлĕшĕнчен те ÿссе пынă. Пирĕн хуласем ÿсни, вĕсен благоустройстви лайăхланни, шкулсем, больницăсем, театрсем, ача яслисем, садсем нумай туни—çаксем пурте правительствăпа парти халăхшăн тăрăшни пулнă. Шанчăклăнах çапла калама пулать: Днепрогэс, Мускав метрополитенĕ, Мускав—Атăл каналĕ пек сооруженисене тата ыттисене туни халăхăн творчествăллă вăйĕсене анлăн сарăлса кайма май пачĕ. Техника пĕрмаях хăпарса, лайăхланса пынă вăхăтра промышленность хăвăрттăн ÿсни рабочисене хавхалантарать, çынсен пуçарулăхĕ валли çул уçать, практикăллă ĕçсем валли пысăк майсем туса парать. Рабочисем, инженерно-технически работниксем хамăрăн промышленноçа, унăн çитĕнĕвĕсене тивĕçлипех хăйсен аллипе тунă ĕçсем тесе шутлаççĕ. Çапла шутлани вăл питех те тĕрĕс, вăл чăннипех те çапла.

Промышленность строительстви, ялхуçалăх ÿсĕмĕ, массăсен культурăллă ÿсĕмĕ пĕрмаях малалла тĕксе пынине пула, наукăпа техника çĕнĕ çулсем хывса пур енĕпе те аталанса пынă.

Искусство енĕпе, вăл халăх масси хушшине тарăнăн кĕрсе пырас енĕпе, питĕ пысăк çитĕнÿсем тунă. Уйрăмăнах искусствăна аталантарас, халăха искусство ĕçне хутшăнтарас енĕпе нациллĕ республикăсенче чылай пысăк утăм тунă.

Ялхуçалăхне коллективизацилени — Совет правительстви туса ирттернĕ питĕ пысăк ĕçсенчен пĕри пулса тăрать, вăл хресченсене пуян та культурăллă пурнăç патне çул уçса пачĕ. Колхоз стройне туни Сталин юлташăн хресченсем умĕнчи пысăкран та пысăк историллĕ тивĕçĕ пулать. Колхозсем тунипе пула пирĕн çĕршывра чухăнсем текех çук, чухăнсене эксплоатацилекен кулаксем те текех çук ĕнтĕ. Халĕ никам та чухăнран çĕр илме пултараймасть, никам та тепĕр çынна хăйĕншĕн ĕçлеттерме пултараймасть. Колхозсем çĕре ĕмĕрлĕхе тытса тăракансем пулнă, вĕсен тупăшĕсем тĕп çăлкуççĕнчен—колхоз ĕçĕнчен тухаççĕ. Колхозсенче тупăшсене пурне те пĕррен хурса мар, кашнин ĕçĕн хисепĕпе пахалăхне кура валеçеççĕ. Колхозниксем тулăх пурăнни енчен илес пулсан, нумай рядовой колхозсенче вĕсем царизм вăхăтĕнче пулнă чи пуян хресченсенчен, апла çеç те мар, кулаксенчен те иртсе кайнă. Колхозри ĕç—малта пыракан ялхуçалăх техники çине таянса тăракан ĕç. Вăл единоличник ĕçĕнчен темиçе хут тухăçлăрах. Хресченсен масси çакна практикăра курса пĕлчĕ, вĕсем хăйсен тулăх пурнăçне çултан çула ÿстерсе пыраççĕ. Çакна ăна чăннипех мĕн пур культурăсен тухăçлăхĕ çултан çул пĕрмай ÿссе пыни тăрăх та кăтартса пама пулать.

Пирĕн çĕршыв—нумай нациллĕ çĕршыв. Гитлер çакăнпа усă курма шухăшланă, анчах ĕçĕ тухаймарĕ. Пирĕн çĕршывра халăхсен пĕртанлăхĕ кăна çеç мар пур,—формальнăй пĕртанлăх хăшпĕр таран буржуаллă-демократиллĕ çĕршывсенче те пур. Пирĕн çĕршывра—халăхсен çемьи, çакă вара пурпĕрех мар. Совет çынни, вăл кирек хăш национальность çынни пулсан та, Мускавра хăйне килти пек туять. Мускава вăл хăйĕн хули тесе шутлать. Мускавра пĕтĕм Совет республикисем, пĕтĕм национальноçсем хăйсен çитĕнĕвĕсене кăтартса пама тăрăшаççĕ. Çак çитĕнÿсене йышăннине тата Мускавра паракан наградăсене вĕсем чи пысăк награда вырăнне йышăнса илеççĕ. Мускав Совет Союзĕнчи пĕтĕм халăхсен творчествăллă центрĕ пулса тăчĕ. Мускавран халăхăн этемле аслă туйăмĕсене, пĕтĕм халăх ĕçĕн чи лайăх палăрăмĕсене илсе тухаççĕ тата унта илсе пыраççĕ.

Нациллĕ Совет республикисем культура аталанăвĕнче тунă çитĕнÿсем мĕн пек пысăккине, çак çитĕнÿсем халăхшăн мĕн пек пысăк пĕлтерĕшлĕ пулнине Чăваш Автономиллĕ республикин примерĕ кăтартса парать. Чăваш çĕршывĕнче 20 çул каярах трахомăна «турă айăплани» тесе шутланă, ăна хирĕç кĕрешессине усăсăр тесе шутланă. Халĕ Чăваш çĕршывĕ—культурăллă республика, унта хут пĕлекен, тулăх пурнăçлă халăх пурăнать, унта трахома çинчен пачах тенĕ пекех маннă.

СССР халăхĕсем тухăçлă ĕçлеме, культурăллă ÿсме майсем илчĕç, çак ырлăха вара вĕсем пĕтĕм халăхсен чи усал тăшманĕнчен—гитлеризмран алла хĕçпăшал тытса хÿтĕлеççĕ.

Гитлер бандичĕсем Совет çĕрĕсем урлă иртсе пынă чухне колхоз уйхирĕсен пысăк тухăçлăхĕнчен тĕлĕнсе кайнă. Чăнах та, кăçал тырпул иртнĕ çулхисенчен нихăçанхинчен те вăйлă пулчĕ. Анчах та фашизмăн тискер кĕтĕвĕсем хăйсем йышăнса илнĕ территорисенче пирĕн колхозсен тĕлĕнмелле чаплă çитĕнĕвĕсене варварла пĕтерсе хучĕç. Гитлер мухтанас тĕлĕшрен иментсех каймасть. Вăл мăнкăмăллăн та хăйне пысăка хурса: Германи «генийĕ» Украина хуçалăхне организацилесе пĕтĕм Европăна тырă тăрантма пуçлĕ, тесе пĕлтерчĕ.

Фашистла «гений» ăçта ура ярса пусать, çавăнпа пур çĕрте те юхăнтару, çуклăх, выçлăх çеç кÿнине пĕтĕм тĕнче курать. Рузвельт господин тĕрĕс каланă пек каласан, фашистла Германия хăй оккупациленĕ çĕршывсене чурасен пысăк çăлкуççĕ туса хучĕ, Берлин вара чурасен тĕнчери тĕп рынокĕ пулса тăрать.

Халăхсене çаратас тĕлĕшпе фашистсем чăн-чăнах пысăк талант кăтартрĕç. Çулталăк çурă—икĕ çул хушшинче Европăри чи пуян çĕршывсем—Франция, Бельгия, Голландия, Норвегия, Чехословакия—нимĕçсем çаратса хăварнине пула кĕлмĕçлĕхĕн чи юлашки пусăмне çитсе тăнă. Германи фашизмĕн союзникĕсем те—Италия, Румыния, Венгрия, Финляндия—çавăн пекех чухăнланса юлнă.

Вăхăт нумай та иртмĕ, çынсем юхăнчăка, выçлăха, чуралăха, массăсен тертлĕ-асаплă пурнăçне пĕлтерекен сăмахсене кĕскетсе «фашизм» сăмахпа калакан пулĕç.

Çапла ĕнтĕ, çак этемсем Украинăпа Белоруссири колхозсен паха уйхирĕсене «организацилеме» шутлаççĕ. Украинăпа Белорусси хресченĕсем Хĕрлĕ Çарпа партизансен отрячĕсен речĕсенче тăрса, пусмăрçăсене хирĕç çапăçса, гитлеровецсене пирĕн çĕр çинче пĕтĕмпех пĕтеричченех кĕрешнине, малашне те çавăн пекех кĕрешессине кăтартрĕç.

Гитлер хăйĕн салтакĕсем Украинăра вăйлă тырпул уйхирĕсем, çавăнпа пĕрлех çук пурнăç курни çинчен калать. Ку сăмахсене Германире выçă ларакан халăх валли калаççĕ пулмалла. Гитлер хăйне пурпĕрех никам та ĕненес çуккине туйса хăйĕн салтакĕсене Германи халăхĕ умĕнче суя свидетельсем пулма тăратать.

Чăннипе илсен, Германи салтакĕсем Украинăра тата Белоруссире мĕн курнă-ха? Вĕсем лайăх ĕçлесе тунă уйхирсене тата гитлеровецсем пĕтерсе хунă вăйлă тырпулсене курнă. Вĕсем сывлăхлă, маттур, хăюллă ачасене курнă,—фашистла бандитсем çав ачасене пере-пере пăрахаççĕ. Вĕсем фашистсене чĕререн курайман хĕрарăмсемпе хĕрачасене курнă. Вĕсем хăйсене тавăракан партизансене курнă, тĕрĕсрех каласан, хăйсен çурăмĕсем çинче тÿссе курнă. Вĕсем халĕ лайăх тумланнă та йĕркеллĕ апатланакан, хăйĕн халăхĕн ĕçĕшĕн, унăн çĕрĕпе ирĕклĕхĕшĕн паттăррăн çапăçакан совет çарне кураççĕ.

Пирĕн красноармеецсем хăйсем умĕнче фашистсен çарне, пирĕн çĕршыва ярса илсе çаратас тĕллевпе вăрçă вăрçакан çара, моральлĕ тĕрек пĕтнĕ çара, профессиллĕ вăрă-хурахсем çуратакан çара кураççĕ. Красноармеецсемпе пирĕн халăх çак шăл таран хĕçпăшалланнă Гитлер çарне, çĕтĕк-çатăк, выçă, пыйтланса кайнă çара бандитсен кĕтĕвĕ тесе ят панă. Çак çарăн руководителĕсем вара, пирĕн хуласемпе ялсене çаратса тустаракanskерсем, мирлĕ халăха мăшкăл тăвакanskерсем, ăна вĕлерсе пĕтерекенскерсем, хăйсене пĕтĕм тĕнче умĕнче ырлăх кÿрекенсем теме, хăйсене организаторсем тесе кăшкăрашма хăяççĕ.

Халăх хăйĕн пурнăçне лайăхрах тăвас тесе нумай çулсем хушши кĕрешни, пысăк вăйсем хуни тата ку тĕлĕшпе чаплă çитĕнÿсем туни—пирĕн халăх мĕншĕн коммунистла партипе совет правительствине вĕçĕмсĕр шанса тăнине, халăхăн моральлĕ-политикăллă пĕрлĕхĕ мĕншĕн кашни совет гражданинăн никам çĕнтерейми потребноçĕ пулса тăнине, пирĕн халăх мĕншĕн Хĕрлĕ Çарпа Тинĕс-Çар Флотне çавтери юратнине, ăна пулăшса тăнине ăнлантарса параççĕ. Шăпах та çавăнпа ĕнтĕ совет халăхĕ захватчиксемпе пусмăрçăсене хирĕç тăрасси уйăхран уйăха ÿссе тĕрекленет.

Фашистла кĕтÿсем çуллахи вăхăтра пирĕн çĕрсем тăрăх танксем, автомобильсем çине ларса малалла кайса пычĕç. Йывăр орудисене тягачсемпе турттарнă, çÿлтен вĕсене пиншер самолетсем хÿтлесе пынă. Вĕсем пирĕн çĕршыва кăшкăрашса, çуйăхса, орудисенчен, минометсенчен, пулеметсенчен, автоматсенчен, винтовкăсенчен, фугаскăсенчен çĕр çинче те, сывлăшран та урнă пек канонадăсем туса килсе кĕчĕç. Фашистсем, ухмаха ернĕ çынсем пек, çулсем çине вĕлерсе пĕтернĕ совет хĕрарăмĕсемпе ачисене, мăшкăл тунă, тискер кайăксем пек тулласа пĕтернĕ хĕрсене пăрахса хăварса, юнлă çырмасем туса, пĕрмай малалла туртăннă. Вĕсем хăйсене никам та тыткалакан çук тесе шутланă пулмалла.

Пирĕн çулпуç нимĕç захватчикĕсен çар вăйĕсене çĕмĕрсе тăкма, пирĕн тăван çĕршыва ăна чуралантарас шутпа касса килнĕ нимĕç оккупанчĕсене пĕр çын хăварми пĕтерме чĕнни ырă тăпра çине ÿкрĕ. Ахăрса кайнă бандăна пирĕн Хĕрлĕ Çар ытларах та ытларах вăйлăн çапать, уйрăмăнах юлашки виççĕ эрне хушшинче ăна ывăна пĕлмесĕр çапать. Фашистсен çарĕн пысăк пайĕ, пирĕн Хĕрлĕ Çар штыкĕсем хăваласа пынипе, тарăн юр айĕнчи хĕллехи хваттерсенче ĕмĕрлĕхе канăç тупса, хĕвеланăç еннелле каялла çаварăнчĕ.

Пĕтĕм халăх хăватне сарса ярар! Тулса çитнĕ пĕтĕм çиллĕмĕрсене хурса кĕрешер, совет халăхне тивĕçлĕ пек, Сталин юлташ наказне ытлашшипех пурнăçлар!

(«Известия», декабрĕн 25-мĕш.).

Заводри производствăллă çĕкленÿ

Комсомолец Ладур ертсе пыракан механически цехра 22 рабочи ĕçлет. Ладур юлташ хăйĕн цехĕнчи рабочисем хушшинче политикăллă агитаци ĕçне лайăх туса пырать. Цехри рабочисене кашни кунах Совет Информаци Бюровĕ паракан сводкăсене вуласа парать, Совет Союзĕнчи фабрикăсемпе заводсенчи рабочисен ĕç тухăçлăхĕ, вĕсен ĕç меточĕсем çинчен вуласа ăнлантарать. Халĕ цехри рабочисем Сталин юлташ докладне вĕренеççĕ. Çулпуç докладне вĕренни цехри рабочисен производствăллă активлăхне темиçе хут ÿстерчĕ. Комсомолец-слесарь Лебедев юлташ кулленхи ĕç нормине 200—220 процент таран тултарса пырать. Механически цехра ĕç нормине 120 процентран кая тултаракан рабочисем çук. Халĕ ку цехри рабочисем темиçе çул хушши ĕçлемесĕр ларнă водокачкăна ĕçе ячĕç.

Заводăн ытти цехĕсенче те ĕç тухăçлăхĕ палăрмаллах ÿсрĕ. Чăваш АССР Верховный Совечĕн депутачĕ технорук Ксения [illegible] юлташ сменин кулленхи нормине 136 процент таран тултарса пырать. Генцовар С. Александров, дрожеварка К. Горшенина, старший солодовщик Н. Богданов, смена технорукĕ А. Токарева юлташсем кулленхи ĕç нормине 127—130 процент тултарса пыраççĕ.

Заводри агитаторсем завком председателĕ Тимофеева, Симонов, Ладур юлташсем заводри рабочисем хушшинче политикăллă агитаци ĕçне лайăх туса пыраççĕ. Сталин юлташ докладне кашни цехрах вуласа ăнлантарнă, доклада рабочисене уйрăмăн ăнлантарассине те организациленĕ.

Рабочисемпе работницăсем Хĕрлĕ Çара кулленех пулăшаççĕ. Вĕсем тăван çĕршыв оборонин фондне кашни уйăхрах пĕр ĕçкунĕ çине тивекен ĕçукçине парса тăраççĕ. Хĕрлĕ Çар воинĕсем валли ăшă тумтирсем пухнă çĕре рабочисем нумайĕшĕ хутшăннă.

Хальхи вăхăтра Сталин юлташ докладĕпе хавхаланнă рабочисемпе работницăсем çулталăкри производство планне срокчченех тултарассишĕн пĕтĕм вăйĕсене хурса ĕçлеççĕ.

Н. ЦВЕТКОВ,

Етĕрне районĕ.

ТĂШМАНА ХАЯРРĂН ÇЕМĔРЕР! **Укерчĕк çинче:** Мотоциклистсем вăрçа тухса каяççĕ.

С. ФРИДЛЯНД фотоÿкерчĕкĕ (ТАСС фотохроники).

ОДОЕВО ХУЛИНЧЕ

Çак пĕчĕк хулара нимĕçсем тĕппĕн вырнаçса ларма шухăшланă пулмалла. Çак хула нимĕçсене хăйĕн ăшă çурчĕсемпе, хăй патĕнчен Беневпа Тула хулине илсе каякан шоссе çулĕпе кăмăла кайнă.

Чи малтан нимĕçсем массăллă тиражпа приказ çырса салатнă. Çак приказра нимĕçсен командованийĕ пĕтĕм хĕçпăшалсене пухса пама хушнă, красноармеецсене тата партизансене пытарса усрама юрамасть тенĕ, вĕсене командовани аллине тытса пама хушнă. Çак приказ хушнă тăрăх, тĕттĕмленнĕ хыççăн урамсенче никам та çÿреме пултарман.

Çакăн хыççăн нимĕçсен командованийĕ самоуправлени текеннине организациленĕ. Хулара нимĕçсене кĕтсе илнĕ пÿтсĕр этемсем те пулнă мĕн. Вĕсем нимĕçсем патне тĕрлĕ доноссемпе, элексемпе çÿреме пуçланă, ăçта кама çаратма май килнине нимĕçсене пĕлтерсе пынă, нимĕçсене пулăшăпăр тесе ĕнентернĕ.

Совет влаçĕ вăхăтĕнче тĕрлĕ ирсĕр ĕçсем тунăшăн темиçе хут та тĕрмере ларнă, ĕлĕк адвокат пулса ĕçленĕ Блинов хулара городской голова пулса ĕçлеме ĕмĕтленнĕ, мĕншĕн тесен этем мĕн чухлĕ ирсĕртерех, вăл нимĕçсем валли çавăн чухлĕ юрăхлăрах пулнă. Нимĕçсен коменданчĕ чăнах та çак Блинова городской голова тунă. Лабазник Волков ывăлне нимĕçсен коменданчĕ Блиновăн заместителĕ туса лартнă. Гришин урядник ывăлне комендант полици начальникĕ тунă та халăха асаплантаракан палачсене тупма хушнă.

Нимĕçсен коменданчĕ городской голована хăй патне чĕнсе виçĕ управа тума хушнă. Чи пирвайхи управа налог пухмалли пулнă. Мĕншĕн тесен захватчиксем пуринчен малтан халăхран налогсем илсе, унăн пурлăхне туртса илсе «ырă» тăваççĕ. Тата суту-илÿ управипе коммунальнăй управа тунă. Çакăн хыççăн Одоево хулинче оккупантсен аллине лекнĕ ытти хуласенчи пекех ирсĕр ĕçсем пуçланса кайнă. Налог управи тепĕр кунхех пĕтĕм халăх çине вăрă-хурахла налог хунă. Суту-илÿ управи, налог управинчен юлас мар тесе, уйрăм çынсен суту-илÿне йĕркелеме шухăшланă. Анчах хула пушă пулнă. Продовольстви запасĕсене малтанах эвакуаци туса пĕтернĕ мĕн, хулара темиçе тонна кăна ыраш тата çĕрулми юлнă. Магазинсенче тата складсенче тĕрлĕ чĕн пиççихисем тата кăшт тимĕр тавар юлнă. Вара совет учрежденисенчи тенкелсене, сĕтелсене, дивансене, лампăсене, канцеляри таврашĕсене илсе пасарта сутма тытăннă. Анчах никам та çак çаратнă пурлăха илмен. Вара коммунальнăй управа хăй валли ĕç тупнă, вăл 18 çултан пуçласа 50 çула çитнĕ граждансене пурне те мобилизацилесе, вăрмана вутă касма кайма хушнă. Ĕçлеме пыманнисене, итлеменнисене малтанхи хут 100 тенкĕ штраф хумалла, иккĕмĕш хут тĕрмене хупмалла тунă.

Виççĕмĕш кунне полицейски участокра Толстиковăпа Миронова хĕрачасене хĕненĕ, çак хĕрачасем Хĕрлĕ Çар нимĕçсене çĕнтерет тенĕ, çавăншăн вĕсене айăпланă. Тин полицеймейстера кĕрсе ларнă Гришин çак хĕрачасене хăй аллипе хĕненĕ. Çав кунах нимĕçсен офицерне хăйĕн çăматтине паманшăн Хлебин ятлă старике пăшалпа персе вĕлернĕ.

Нимĕçсен службинче тăракансен тумтир çаннисем çинче свастикăллă тата полицеймейстер хунă пичетлĕ тутăр пулнă. Çанă çине çыхнă тутăр пропуск вырăнне пулнă. Ун йышши этемсене нимĕçсем çаратман.

Çак ĕçсем иртрĕç ĕнтĕ. Халĕ Одоево хулинче нимĕçсем çук, городской голова та çук. Вăл тарас умĕн 116.000 тенкĕ вăрланă, вăл ун чухне пăшал пульли лекнипе канава кĕрсе ÿкессине пĕлеймен курăнать.

Хула урамĕсем тăрăх татти-сыпписĕр Хĕрлĕ Çарăн чаçĕсем фронт линийĕ еннелле куçаççĕ. Одоево хули çыннисем вĕсене юратса, хавасланса хирĕç пулаççĕ, ăшă куçпа пăхса ăсатса яраççĕ.

Одоево хулине таврари вăрмансенче нимĕçсене нумай инкек кăтартнă партизансем тавăрăннă. Райисполком председателĕ Соколов юлташ хулана тавăрăнса хулана йĕркене кĕртес тĕлĕшпе ĕçлеме тытăннă. Городской голова панă приказа итлемен çынсенчен председатель çумĕнче актив пухăннă. Нимĕçсем 100 тонна ыраш пухнă та çакна хăйсемпе пĕрле илсе каяйман пулнă. Председатель çак ыраша тупнă. Ыран хулара çăкăр пĕçерме тытăнаççĕ, столовăйсем те ĕçлеме пуçлаççĕ. Çăкăр пĕçерессине тата столовăйсене ĕçлеттерессине нимĕçсенчен тытса илнĕ хуласенче совет влаçĕ чи малтан пуçласа ярать.

Çурхи ака ĕçне хатĕрленес ĕçе оккупантсем пĕтерсе пăрахнă, халĕ çакна та пуçласа янă.

Одоево хулинче нимĕçсем çук, анчах вĕсем час-часах хула çине самолетсемпе вĕçсе пырса бомбăсем пăрахаççĕ. Паян вĕсем пулеметсенчен ачасене пенĕ, хула таврашĕнчи ялсене вут тивертсе янă. Анчах нимĕçсем çилленеççĕ пулсан та, вĕсен вăйĕ çитеймест. Одоево хули фашистсен аллинчен ирĕке тухнă, çак хулана нимĕçсем нихăçан та урăх курас çук.

БЕЛИКОВ.

(«Известия», декабрĕн 25-мĕш.).

Пĕр тăвансем

Пурте вĕсем Урапакассинчи «Правда» колхозра (Етĕрне р.) çитĕнсе ÿснĕ. Халĕ вĕсем, виççĕшĕ, фронтра Германи фашисчĕсене хирĕç паттăррăн кĕрешеççĕ, кĕçĕнни кунта всевобуч енĕпе вĕренет.

— Эпĕ,—тет пĕр тăвансен ашшĕ Ефим Семенов,—тăватă ывăл çитĕнтертĕм. Кашниех вĕсем телейлĕ тапхăрта ÿсрĕç. Хăйсен ĕмĕчĕсене пурнăçларĕç. Халĕ акă вĕсем тăван çĕршывшăн юлашки юн тумламĕ юлмиччен кĕрешеççĕ.

Чăн та, унăн ывăлĕсем колхозра лайăх ĕçлесе, пысăк хисепре тăнă. Хăйсене шанса панă ĕçсене тивĕçлипе туса пынă. Аслă ывăлĕ Иван Ефимович, Хĕрлĕ Çарта пĕрре пулнăскер, виçĕ уйăх каярах фронта тухса кайрĕ. Фронта кайиччен малтан вăл колхозри 1-мĕш бригадăн бригадирĕ пулса ĕçлерĕ. Унăн бригади пур ĕçсенче те малта пынă. Çавăнпа та ăна колхозра мухтатчĕç, хисеплетчĕç. Халĕ вăл—артиллерист. Хĕрлĕ Çара, фронта кайнăранпа вăл нимĕçсен 5 танкне персе çĕмĕрнĕ. Тăван кил-йышĕсене икĕ хутчен благодарность илни çинчен çырса пĕлтерчĕ.

Ефим мучин иккĕмĕш ывăлĕ Сергей улттăмĕш çул ĕнтĕ Хĕрлĕ Çар ретĕнче пурăнать. Çара кайиччен Етĕрнери педучилище çумĕнчи физкультура отделенийĕнчен вĕренсе тухнă. Вĕренсе тухсанах, çирĕп сывлăхлă физкультурнике Хура тинĕс çинчи хĕрлĕ моряксен ретне илчĕç. Сергей Хĕрлĕ Çар ретĕнче пурăнма яланлăхах юлчĕ.

Виççĕмĕш ывăлĕ Данил, пиччĕшĕ пекех, виçĕ çул хушши Балти тинĕсĕ çинчи краснофлотецсен ретĕнче. Вăл кăçал çулла отпуска тавăрăнсан, килте виçĕ кун çеç пурăнчĕ. Пирĕн мирлĕ пурăнакан çĕршыв çине фашистсем тапăнса кĕнине пĕлсенех, хăйĕн чаçне тухса кайрĕ. Çара кайиччен вăл Етĕрнери ялхуçалăх техникумне пĕтерсе, агроном ятне илчĕ. Халĕ вăл Ленинград хулине хÿтĕленĕ çĕрте паттăррăн кĕрешет. Ăна командовани кĕмĕл сехет парса наградăланă.

Кĕçĕн ывăлĕ Петя халĕ Балдайри пунктра çар ĕçне вĕренет. Вăл вĕренÿ отличникĕ. Малтанах вăл ялта почтальон пулса ĕçленĕ. Кăçал Петя призыва кĕчĕ. Ăна Сывлăш-Çар Флотне илнĕ. Петя комсомолецсен танксене хирĕç кĕрешме вĕренекен подразделенинчи боец. Танксене хирĕç гранатăна 50 метра ывăтать. Унăн дисциплини те, вĕренÿ пахалăхĕ те аван.

Ефим Семенович хăй 1914 çулти империализм вăрçинче тата 1920 çулта нимĕç оккупанчĕсене Украинăран хăваланă çĕрте пулнă. Вăл час-часах ывăлĕсенчен çырусем илсе тăрать.

И. ЛЬВОВ.

Оборона фондне 3 тонна тырă хывнă

ИШЛЕИ. Мăн Катрaç ялсоветне кĕрекен «Хĕрлĕ Явăш» колхоз декабрĕн 3-мĕшĕнче авăн çапса пĕтерчĕ. Колхоз государство умĕнчи обязательствăпа тата натуроплатăна та пĕтĕмпех парса татрĕ, оборона фондне 3 тонна тĕштырă хыврĕ. Халĕ колхоз ăнăçлă пулнă тырра ĕçкунĕсем тăрăх колхозниксене валеçме хатĕрленет.

А. НИКОЛАЕВ.

ÇАМРĂК ПАТРИОТКА

Элĕк районĕнчи Сталин ячĕпе тăракан колхозри сысна фермин заведующийĕ пулса Пелагея Лаврентьева иккĕмĕш çул ĕçлет. Ĕçчен тата тирпейлĕ çамрăк хĕр колхозра выльăхчĕрлĕх ĕрчетес тĕлĕшпе ывăнма пĕлмесĕр ĕçлет. Унччен заведующи пулса ĕçленĕ И. Алексеев фермăра киревсĕр ĕçсем тунă. Сысна апачĕ шутĕнчи тырра вăрласа пурăннă, 50 сысна ытла вĕлернĕ. Колхозниксем ăна ĕçрен хăтарса, унăн киревсĕр ĕçне суд аллине панă. Ун вырăнне 17 çулхи Пелагея Лаврентьевăна суйланă.

* * *

Унтанпа пĕр çулталăк иртрĕ ĕнтĕ. 1940 çул пуçламĕшĕнче фермăра 9 пуç сысна пулнă пулсан, кăçалхи кĕркунне тĕлне фермăра сыснасен шучĕ 95 пуçа çитрĕ. Колхозра выльăх-чĕрлĕх лайăх ĕрчесе пынине пула, колхозниксем те выльăх-чĕрлĕхлĕ пулчĕç. Колхоз правленийĕ членсене пĕрерикшер сысна çури туянтарчĕ. Иртнĕ çулсенче колхоз районра кая юлса пынă, кăçал вăл государство умĕнчи иртнĕ çулхи аш-какай парăмне тата кăçалхи çулшăн та йăлтах парса татрĕ. 1942 çулшăн та 2 центнер аш-какай пачĕ.

Пелагея Лаврентьева юлташăн ĕçри паха примерĕ, вăл колхоз пуянлăхне ÿстерессишĕн тăрăшса ĕçлени колхозниксен тÿррĕн ĕçлес кăмăлне ÿстерчĕ. Сысна ферми колхоза пысăк тупăш панине пула, колхозниксем ĕне, сурăх, чăх-чĕп, хур фермисем организацилерĕç.

— Колхозăн халĕ пур йышши ферма та пур, — тет колхоз председателĕ С. Башмаков юлташ.

* * *

Пелагея Лаврентьевăна эпир ферма картишĕнче тĕл пултăмăр. Ĕçчен çын нумай ĕçлет те сахал калаçать, тенĕ ваттисем. Çак пахалăх нумай вара Лаврентьева юлташра.

— Пĕр кормушкăн ури хуçалнă та, ăна вăхăтра юсас терĕм, аласем çипçуллă мар пулин те, — ответлерĕ вăл пире.

1942 çулхи планпа колхоз фермине 45 пуç сысна пулмалла, халĕ 59 пуç. Вĕсем пурте ăшă витесенче. Кашни сыснан уйрăм кормушка пур. Çак кунсенче çурлас амасем валли уйрăм пÿлĕмсем хатĕрленĕ.

— 1942 çулти кĕркунне тĕлне çахалтан та 350 çурă çĕнĕрен çитĕнтеретĕп, — терĕ вăл пире. Çавăнтах вăл пуçĕнчи шурă тутрине тÿрлеткелерĕ те: колхозра ĕçлени ахалех юлмасть, эпĕ кăçал тырă нумай илетĕп, — терĕ.

Мĕн чухлĕ илессине вăл пире калаймарĕ. Колхоз счетовочĕ каланă тăрăх, ноябрь уйăхĕ вĕçне Пелагея Лаврентьева мĕнпурĕ 613 ĕçкунĕ тунă. Вăл сахалтан та 150 пăт тырă илет.

М. ЯСТРАН.

Выльăх-чĕрлĕхшĕн тăрăшаççĕ

«Восток» колхозра 21 хуçалăх кăна. Колхоз пысăк мар пулсан та, унăн ĕçĕсем паха. Колхоз сĕт-çу, сысна тата чăх-чĕп фермисем тытать. Фермăра ĕçлекенсем выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес, вĕсен продуктивноçне ÿстерес тĕлĕшпе пĕтĕм вăя хурса ĕçлеççĕ. Государство выльăх-чĕрлĕх ĕрчетмелли плана: мăйракаллă шултра выльăхсем енĕпе 130 процент, сыснасем енĕпе 110 процент пурнăçа кĕртнĕ. Ĕнесенчен сĕт суса илмелли çулталăкри плана ферма октябрь уйăхĕнчех тултарнă. Выльăхсене хĕл каçарма тĕплĕн хатĕрленнĕ. Хĕле кĕрес умĕн сысна витине туса пĕтернĕ, чăх-чĕпсем валли çĕнĕрен вите туса лартнă. Выльăх апачĕсене çителĕклĕ таран хатĕрлесе, вĕсене расходлама план тунă.

Колхоз çулсеренех вăйлă тырпул туса илет. Колхоз тырпула ăнăçлăн пуçтарса кĕртсе, ăнăçлăн çапса тирпейленĕ. Тырпул тухăçĕ вăтам шутпа гектартан 17 центнер пулчĕ. Халĕ колхозра тупăшсене ĕçкунĕсем тăрăх валеçме тытăнчĕç.

Колхозра çитес çулхи вăйлă тырпулшăн кĕрешÿ анлăн сарăлса пырать. Вăрлăхсене сортласа тасатса çитернĕ, ялхуçалăх машинисене юсаççĕ, удобренисем хатĕрлеççĕ.

Н. ЦВЕТКОВ,

Етĕрне районĕ.

Трактористсем хатĕрлекен курс

ЕТĔРНЕ. Çак кунсенче машиннотракторнăй станци çумĕнче трактористсем хатĕрлекен 3 уйăхлăх курс ĕçлеме тытăнчĕç. Курсра 50 çын вĕренет. «Правда» тата Киров ячĕпе тăракан колхозсенчи çамрăксем М. Бельский, А. Ядровкин тата А. Мушкин юлташсем малтанхи кунсенчех тăрăшса вĕренме пуçларĕç.

И. ТИМОНИН.

„Комсомол Чувашии“ бронепоезд тума укçа пухаççĕ

Мăн-Сĕнтĕр шкулĕнчи учительсемпе вĕренекенсем «Комсомол Чувашии» бронепоезда тума 1.890 тенкĕ укçа пухса пачĕç.

Кунсăр пуçне кашни комсомолец вуншар тенкĕ пама йышăнтăмăр.

Ф. ЯНДУШКИН.

Агитколлективсем лайăх ĕçлеççĕ

Отечественнăй аслă вăрçă кунĕсенче халăх хушшинчи политикăллă агитаци ĕçĕ пысăк вырăн йышăнса тăрать. Сталин юлташ июлĕн 3-мĕшĕнче пирĕн пĕтĕм ĕçе вăрçă вăхăтне тивĕçлĕ пек урăхлатса çĕнетме чĕнсе каланă хыççăн ВКП(б) Етĕрне райкомĕ политикăллă агитаци ĕçне тĕпренех çĕнетрĕ. Районри ĕççыннисем хушшинче политикăллă агитаци ĕçĕ кунран-кун анлăн сарăлса пычĕ. Парти организацийĕсем ертсе пынипе колхозсемпе предприятисенчи агитаторсем пысăк ĕçсем турĕç.

Етĕрне районĕнче пурĕ 46 агитколлектив ĕçлет. Вĕсенче 436 агитатор. Вĕсем ĕççыннисене партипе правительствăн постановленийĕсене ăнлантарса параççĕ, хăйсен пĕтĕм ĕçне вăрçă интересĕсемпе сыхăнтараççĕ. Отечественнăй аслă вăрçă пуçланнăранпа районра 27 лекци, 350 доклад туса ирттернĕ. Вĕсене 15 пин çын итленĕ. Кунсăр пуçне колхозсемпе предприятисенчи агитаторсем час-часах докладсемпе калаçусем ирттернĕ, хаçатсем вуласа панă. Колхозсенче 520 номер, бригадăсенче 1540 номер стена хаçачĕсем тухнă.

Чаканарти «Парижская Коммуна» колхозри агитколлектив 12 çынтан тăрать. Пуçламĕш парторганизацин секретарĕ З. Кудрявцев, райсовет депутачĕ Жезлова, ялсовет председателĕ А. Якимов, К. Мартяшев агитаторсем колхозниксене Совет Информацин Бюровĕн сводкисене вуласа ăнлантарса параççĕ. Агитколлектив пурĕ 23 доклад туса ирттернĕ. Иртнĕ çулсенче районра кая юлса пынă колхоз кăçал, масса хушшинче агитациллĕ ăнлантарулă ĕç лайăх пулнипе, ĕçре мала тухрĕ. Колхоз государство умĕнчи парăмĕсене парса татрĕ. Хĕрлĕ Çар воинĕсем валли оборона фондне 62 центнер тырă, 500 литр сĕт пачĕ.

Тăван çĕршыв оборонин фондне тăвас тата Хĕрлĕ Çар боецĕсем валли ăшă тумтирсем пухас тĕлĕшпе Стрелецкинчи Буденный ячĕпе тăракан колхозри агитколлектив пысăк ĕçсем туса ирттерчĕ. Колхозниксемпе колхозницăсем оборона фондне мотоциклет, 20 пин тенкĕ укçа, 75 центнер тырă, 1000 литр сĕт панă. Кунсăр пуçне колхоз членĕсем оборона фондне кашни уйăхрах пĕрер ĕçкунĕ çине тивекен тупăша парса тăраççĕ.

Ядрино ялсоветĕнчи агитколлектив иртнĕ уйăхсенче 38 лекципе доклад туса ирттернĕ. Колхозниксем кашни кунах вулав çуртне радио итлеме тыраççĕ. Кунта кашни агитатор—ПВХО инструкторĕ. А. Васильев, А. Спиридонов, М. Атласкина, В. Васильев юлташсем «Смычка» колхозра 140 çынна ПВХО кружокĕнче вĕрентсе кăларнă.

Мăн-Шемерлери «Заветы Ленина» колхозра ВКП(б) членĕн кандидачĕ агитатор Мареев юлташ ВКП(б) Центральнăй Комитечĕпе СССР Совнаркомĕ ĕçшĕн хушса тÿлесси çинчен йышăннă постановленне выльăх-чĕрлĕх фермисенче ĕçлекене кашни çынна уйрăмăн ăнлантарса панă. Çакăн хыççăн фермăра ĕçсем татах та лайăхрах йĕркеленсе пыма пуçланă. Фермăсенче выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕç ăнăçлăн пулса пырать, 1941 çулти плана ытлашшипех тултарнă.

Фермăра ĕçлекен Илларионов юлташ планран иттерсе 16 пăру, свинарка Ф. Комарова 18 сысна çури çитĕнтерсе панă. Чăх-чĕп фермине ĕçлекен М. Лебедева юлташ планран ирттерсе кăçал 800 çăмарта пуçтарса илнĕ. Унăн ăна çĕнĕ закон тăрăх 120 çăмарта тивет.

«Пионер» колхоз фермине 4 çул хушши ĕнтĕ Е. Мальков ĕçлет. Вăл ялсовет исполкомĕн депутачĕ пулса тăрать, агитатор пулса ĕçлет. Вăл выльăх-чĕрлĕх йышне тата вĕсен продуктивноçне ÿстерессишĕн тăрăшать. Ферма иккĕмĕш çул ĕнтĕ Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкин участникĕ. Государство умĕнчи парăмсене август уйăхĕнчех парса татнă. Выльăх-чĕрлĕх ĕрчетмелли плана пур фермăсенче те ирттерсе тултарнă. 1940 çулта ферма кашни ĕнерен вăтам шутпа 1622 литр сĕт суса илнĕ пулсан, кăçал 8 уйăх хушшинчех кашни ĕнерен вăтам шутпа 1700 литр сĕт суса илнĕ.

ВКП(б) райкомĕн агитпункчĕ хальхи вăхăтра хăйĕн ĕçне тĕпренех урăхлатса çĕнетрĕ. Агитпунктăн лекторсен группинче 9 çын, докладчиксен коллективĕнче пурĕ 55 çын тăрать. Вĕсемпе 4 каналлу, 6 семинар туса ирттернĕ. Унта лекцисемпе докладсен формисем, содержанийĕсем мĕнле пулмалли çинчен каланă. Лайăх ĕçлекен агитаторсен паха ĕçĕсемпе паллаштарнă.

Райкомăн агитпунктĕнче кашни кунах «За боевую агитацию» ятлă стена хаçачĕ тухса тăрать. Вăл, агитаторсен умра тăракан задачисене, лайăх ĕçлекен агитаторсен ĕçĕсене çутатса парса, ыттисене те вĕсем пек ĕçлеме вĕрентет. Кашни кунхи номертех Совет Информаци Бюровĕ паракан сводкăсем пичетленеççĕ. Ку агитаторсене ĕçре пысăк пулăшу парать.

Н. ЦВЕТКОВ.

ТАРШШĔ ИК МЕТР, УРЛĂШ ПĔРРЕ ТЕРРИТОРИ КИРЛĔ ГИТЛЕРА

Фашист — тискер кайăк,
Этем мурĕ,
Фашизм — чуралăх
Сăнчăрĕ,
Гитлер — вăрă-хурах
Утаманĕ,
Гитлеризм — халăх
Тăшманĕ.
Тискерĕн хĕсеççĕ
Фашистсем
Польшăна пĕтерме
Пиксенсе,
Урнă пек тулаççĕ,
Пусмăрлаççĕ
Чехословакине,
Сербине.
Норвегипе Дани,
Голланди те
Фашист танатине
Çакланчĕç,
Ĕçхалăхĕн чăнлăх
Хĕвелне те
Гитлер бандисемех
Тапăнчĕç.
Темсем те суяççĕ,
Капшаççĕ
Юнĕçен Гитлерпе
Фашистсем,
«Культура тăвакансем»
Теççĕ вĕсем
Хăйсене хăйсем,
Бандитсем!
Хăйсем туртса илнĕ
Вырăнсенче
Юнпала çăваççĕ
Çĕр питне,
Илĕм-тилĕм ĕçсе
Усĕрлеççĕ,
Çĕлен кĕтĕвĕ пек
Çÿреççĕ.
Ватта-вĕтте персе
Вĕлереççĕ,
Çамрăксене мăшкăл
Тăваççĕ,
Ача пуçне çапса
Çĕмĕреççĕ,
Вилĕм сăннисемпе
Чикеççĕ.

Çапла сĕмсĕр çăткăн,
Ирсĕр аскăн
Гитлерпа фашистсен
Шайкисем.
Аса илме хăрушă
Тискерлĕхсем
Тÿсеççĕ вĕсенчен
Халăхсем.
Гитлера çĕр кирлĕ,
Мул...
Пуясшăн,
Пĕтĕм тĕнче хуçи
Пуласшăн.
Çук, пулас çук апла!
Акă епле
Юрлать сăвă йĕрки
Ун пирки:
Тăршшĕ ик метр,
Урлăш пĕрре
Территори кирлĕ
Гитлера.
Юнлă океансен
Рыцарĕсем —
Гитлерпе юнĕçен
Фашистсем —
Нимĕç халăхне те
Йăлăхтарчĕç,
Çумăр пекех куççуль
Юхтарчĕç.
Халăх çилли тулчĕ,
Çулăмланчĕ,
Гитлер ятне тĕнче
Ылханчĕ.
Аслă вырăс халăх
Тăвăлланчĕ,
Фашизма вилĕм
Çывхарчĕ.
Аça çиçĕм çапса,
Çĕр кисретсе —
Фашизма пăр яр,
Хĕрлĕ Çар! —
Телейлĕ кунçулсен
Çуттисене
Хĕвел пек хĕрÿллĕн
Сарса яр!

Н. И. ШЕЛЕПИ,
Чăваш халăх поэчĕ, орденоносец.

Çунасемпе йĕлтĕрсем тăваççĕ

ЕТĔРНЕ. Кăкшăмри «Красный яр» кустпромартель малтанхи çулсенче йĕлтĕрсем туман. Халĕ артель фронт валли йĕлтĕрсемпе çунасем тума тытăнчĕ. П. Кириллов юлташ кунсерен 3-шер мăшăр йĕлтĕр тăвас вырăнне 4—5 мăшăр йĕлтĕр тăвать. Çавнашкалах И. Пахомов юлташ та кунсеренех 4 мăшăр туса хатĕрлет. Скрепков юлташа артельри çамрăк рабочисене йĕлтĕр тума вĕрентме хушнă. Вăл хăйне хушнă ĕçе пысăк чыслăхпа пурнăçлать. Малтан артельри ученицсем кулленхи нормăна тултарса тырайман пулсан, халĕ вĕсем йĕлтĕр тăвакан мастерсенчен пĕрре те юлмаççĕ. Артель членĕсем январĕн пĕрремĕш тĕлне 1000 мăшăр йĕлтĕр туса кăларма обязательство илнĕ. Вĕсем илнĕ обязательствăна пурнăçлассишĕн пĕтĕм вăя хурса ĕçлеççĕ.

Кусемсĕр пуçне артель фронт валли çунасем туса хатĕрлет. Çак ĕçре Г. Яргутов юлташ кулленхи нормăна 150 процент таран тултарса пырать.

Е. ПЕТРОВ.

70 сантиметр хулăнăш юр купаланă

Агротехника комплексĕнче уйра юр тытасси пĕчĕк мар вырăн йышăнса тăрать. Кĕрхи тырăсене, уйрăмах кĕрхи тулă калчисене, сивĕсенчен сыхласа хăварас тесен, çав лаптăксем çинче юр тытса купалантарас пулать. Шупашкар районĕнчи госсортоучасток, иртнĕ хĕл вăхăтĕнче уйра юр тытса купалантарас ĕçе кирлĕ пек туса пырса, кăçал вăтам шутпа мĕнпур лаптăк çинче гектартан 31 центнер кĕрхи тулă туса илнĕ.

Çапăсенчен тунă щитсемпе уйра юр тытса купалантарма çăмăлтарах тата лайăхрах. Пĕр лав шĕшкĕ çаппинчен 25 щит тума пулать. Çакă вара 4—5 хутчен куçарса лартнă чухне пĕр гектар валли çителĕклĕ. Çапăсенчен щитсем тума çăмăл. Кăçал эпир çапăсенчен тунă щитсене ноябрĕн 29-мĕшĕнче уя лартса тухрăмăр. Декабрĕн 16-мĕш тĕлне щитсем лартса тухнă вырăнсенче юр хулăнăшĕ 70 сантиметра çитнĕ. Çакă вара кĕрхи тулă калчисене хĕл каçма аван услови туса парать.

Пур çĕрте те пĕр пек тикĕс юр купалантарас тата юр хулăнăшне 70 сантиметр таран çитерес тесе, эпир щитсене пĕр вырăнтан тепĕр вырăна куçарса лартатпăр.

С. ГРИГОРЬЕВ.
Шупашкар районĕнчи госсортоучасток заведующийĕ.

АПАШРИ ВĂТАМ ШКУЛ (Шупашкар районĕ). Шкул коллективĕ укçа-тенкĕпе япала лотерейин билечĕсене илме пĕр çын юлмиччен çырăнчĕ. Подписка вăтам шутпа пĕр уйăх ĕçукçин 35 процентне çитет.
ЯСТРЖЕМБСКИЙ фотоÿкерчĕкĕ.

Укçа-тенкĕпе япала лотерейин билечĕсене илеççĕ

Шăхасан вăтам шкулĕнчи учительсем укçа-тенкĕпе япала лотерейин билечĕсене 1.610 тенкĕлĕх çырăнса илчĕç. Шкул директорĕ В. Ниманов юлташ—200 тенкĕлĕх, учительсем: Игнатьев—110 тенкĕлĕх, Степанова — 100 тенкĕлĕх тата ыттисем те ĕçукçин 20 процентĕнчен кая мар çырăнса илчĕç.

А. ОРЛОВ.

* * *

ÇĔРПУ. Тĕнсĕр ялсовет исполкомĕнче ĕçлекенсем укçа-тенкĕпе япала лотерейин билечĕсене 150 тенкĕлĕх çырăнчĕç. Ялсовет исполкомĕн председателĕ Гаврилов — 60 тенкĕлĕх, вулав çурчĕн заведующийĕ Девоченко — 40 тенкĕлĕх çырăнчĕç.

Старакри «Чăваш ЦИК» колхозри колхозниксем пĕр кун хушшинче 670 тенкĕлĕх çырăнчĕç. Вăтам шкулта вĕрентекенсемпе вĕренекенсем хушшинче лотерея билечĕсене 870 тенкĕлĕх сарнă. Вăл шутран А. Андреев, Сергеев юлташсем 100-шер тенкĕлĕх çырăнчĕç.

Чурачăкри вăтам шкулта 2000 тенкĕлĕх сарнă. Учительсем лотерея билечĕсене уйăхри ĕçукçин 25 процентĕнчен кая мар çырăнса илнĕ. Кузнецов—160 тенкĕлĕх, М. Егорова, П. Федоров юлташсем 80-шар тенкĕлĕх çырăннă.

«Пионер» колхозра лотерея билечĕсене 500 тенкĕлĕх сарнă. Колхоз председателĕ Я. Степанов 100 тенкĕлĕх, Герасимов, Крупков, Данилова юлташсем—50-шар тенкĕлĕх çырăнса илчĕç.

НКВД райотделенинче ĕçлекенсем 2700 тенкĕлĕх çырăнса, укçине çийĕнчех перекет кассине кайса хывнă.

Ф. САРНАЙ.

* * *

КАЛИНИНО. Районри учрежденисемпе организацисенче тата колхозсенче укçа-тенкĕпе япала лотерейин билечĕсене çырăнса илес ĕç кунран-кун сарăлса пырать. Райсовет исполкомĕнче ĕçлекенсем лотерея билечĕсене 2.830 тенкĕлĕх çырăнса илчĕç. Коллективра уйăхри ĕçукçин 20 процентĕнчен кая çырăнни пĕр çын та пулмарĕ. Перекет кассинче ĕçлекенсем Виноградова, Феодорова, Леонтьева юлташсем кашниех лотерея билечĕсене илме уйăхри ĕçукçин 20 процентĕнчен кая мар çырăнса, укçине те çавăнтах тÿлесе татрĕç.

Çавăн пекех Чулгаçри «Смычка» колхозра та укçа-тенкĕпе япала лотерейин билечĕсене 78 колхозник 1.100 тенкĕлĕх çырăнса илсе, укçине пĕтĕмпех тÿлесе татрĕç.

Ямбахтино ялсоветĕн членĕсем, лотерея билечĕсене 730 тенкĕлĕх çырăнса, 220 тенкине унтах тÿлерĕç. Лотерея билечĕсене сарас ĕç Çавалкасри «Çутталла» колхозра та йĕркеллĕ пырать. Кунта лотерея билечĕсене 550 тенкĕлĕх çырăннă.

В. ШАХАЛОВ.

КАНАШ. Йăлманчăри «Майăн 1-мĕшĕ» колхозăн бригадирĕсем Е. Титов, Г. Прокопьев юлташсем укçа-тенкĕпе япала лотерейин билечĕсене 40-шер тенкĕлĕх çырăнса илчĕç. А. Петрова (унăн упăшки фронтра) 30 тенкĕлĕх тата ытти колхозниксем те 30-шар, 20-шер тенкĕлĕх çырăнчĕç. Ялсовет председателĕ М. Николаев юлташ лотерея билечĕсене 60 тенкĕлĕх, Васильев юлташ 40 тенкĕлĕх çырăнса илчĕç.

Т. ТУРХАН.

* * *

Каракла ялсоветĕн актив пухăвĕнче укçа-тенкĕпе япала лотерейине сарасси çинчен сÿтсе-яврĕç. 60 çулти колхозник Т. Степанов юлташ сăмах илсе çапла каларĕ:

— Ирсĕр тăшмана пĕтерме пирĕн пурин те Хĕрлĕ Çара пулăшмалла. Эпĕ лотерея билечĕсене 30 тенкĕлĕх çырăнса илетĕп. Манăн укçа оборонăна çирĕплетме кайтăр,—терĕ. Вăл 30 тенкĕ укçа çавăнтах кăларса пачĕ.

Ун хыççăн лотерея билечĕсене илме Н. Андреев юлташ — 100 тенкĕлĕх, А. Цаплина—70 тенкĕлĕх, Шалин—50 тенкĕлĕх, нумайĕшĕсем 30-шар тенкĕлĕх çырăнчĕç. Чылай итлесе ларнă хыççăн 70 çулти колхозник С. Тимофеев юлташ сĕтел патне пырса:

— Эпĕ Хĕрлĕ Çара пулăшас ĕçрен пăрăнса юлма пултараймастăп, парăр мана пĕр билетне,—терĕ те 10 тенкĕ укçа çавăнтах пачĕ.

Çав каç лотерея билечĕсене пурĕ 1370 тенкĕлĕх çырăннă. Халĕ укçине пĕтĕмпех тÿлесе татнă.

А. ДАНИЛОВ.

Пĕтĕм вăя хурса

ЙĔПРЕÇ. Кооплеспром артелĕн управленийĕнче тăракан заводсенчи рабочисем, паттăр Хĕрлĕ Çар Мускав çывăхĕнче нимĕç захватчикĕсене çĕмĕрсе тăкса вăйлă наступлени туса пыни çинчен пĕлсенех, производствăра татах та пысăкрах çитĕнÿсем тума пуçларĕç. Стахановец-двухсотниксен йышĕ ÿссе пырать. 1-мĕш заводри столяр Синяков юлташ ĕç нормине 2 хут ытларах тултарса ĕçлет. М. Пакорева юлташ, халиччен плана 120 процент тултарса ĕçленĕскер, халĕ 200 процент тултарать. Токарь В. Балашев ĕç нормине 150 процент тултарса ĕçлет. Çавăн пекех механик Савельев, 3-мĕш заводра ĕçлекен Д. Каргин, В. Сасовкин, 2-мĕш заводра ĕçлекен В. Васякин тата ытти нумай рабочисем ĕç нормине куллен ирттерсе тултараççĕ.

Паттăр Хĕрлĕ Çар чаçĕсен фронтри пысăк çĕнтерĕвĕсене хапăлласа, рабочисем укçа-тенкĕпе япала лотерейин билечĕсене илме хаваслăн çырăнчĕç. Стахановец Ф. Синяков юлташ 140 тенкĕлĕх, П. Савельев, И. Аламов, А. Кураков, Г. Громов тата ытти рабочисем 100—140-шер тенкĕлĕх çырăнчĕç. Лотерея билечĕсене илме кунта пурĕ 4.800 тенкĕлĕх çырăннă.

Д. САЛАЕВ.

Нимĕç фашисчĕсем— этемлĕх тăшманĕсем

Германи фашизмĕ вăл—нимĕç империализмĕн террористла элеменчĕсен диктатури пулса тăрать. Влаçа хăйсен аллине иличченех фашистсем рабочи класăн организацийĕсене хирĕç тата обществăн малта пыракан элеменчĕсене хирĕç кĕрешме террорпа анлăн усă курнă.

Влаçа илнĕ хыççăн Германи фашизмĕ террора государство управленин системи туса хучĕ. Нацистсем, нимĕç халăхĕн мĕнпур демократиллĕ прависемпе ирĕклĕхĕсене пĕтерсе хурса, Германие террор хĕскĕчĕпе хĕссе хучĕç. Германири мĕнпур власть террор çинче тытăнса тăрать.

Влаçа хăйсен аллине илсенех гитлеровецсем Германи империалисчĕсен интересĕсене хÿтлесе çĕнĕ вăрçă пуçлама, ютçĕршывсене тытса илме, пĕтĕм тĕнчене, чи малтанах Европăна, хăйсене пăхăнтармашкăн хатĕрленме тытăнчĕç.

Çакна пурнăçа кĕртес тесе, нацистсем çине тăрсах нимĕç халăхне, пуринчен ытла çамрăксене, ытти халăхсене курайми пулма вĕрентсе пынă.

Мĕнпур тĕнчене чуралантарас ĕмĕте тÿрре кăларма фашистсем расизм «теорине» шутласа кăларнă. Çак «теори» тăрăх, Германи капиталисчĕсем çеç «чăн-чăн» çынсем пулса тăраççĕ, çавăнпа та пĕр вĕсем çеç тĕнче хуçисем пулма тивĕçлĕ имĕш.

Фашистсем капитализмлă общество каяшĕсен тискер кайăкла инстинкчĕсене çĕкĕрен чĕртсе тăратрĕç. Çар çыннисене тата çамрăксене нимĕç фашизмĕ тискер кайăксенни пек хăнăхусем парса пынă. 10—18 çулхи çамрăксене ирĕксĕр хăваласа кĕртнĕ организацисенче фашистсем çарату, пусмăрлу, вĕлерÿ ĕçĕсене геройла ĕç тунă пек мухтаса хисеплеме вĕрентеççĕ. Çапла вара вĕсен çамрăксене воспитани парас ĕçĕн мĕнпур тĕллевĕ—çынвĕлеренсем, палачсем хатĕрлесси пулса тăрать.

Германи фашизмĕ хăйĕн çарне, чи малтанах авиацие, бронетанковăй чаçĕсене тата СС отрячĕсене, çакăн пек çынсенчен пухнă.

Çак этемлĕх сăнне çухатнă çынсем, урнă йытăсем пек ахăрашса, мирлĕ халăхăн сехрине хăпартса, Польша, Бельги, Голланди, Норвеги, Франци, Югослави, Греци тата ытти çĕршывсем тăрăх çĕмĕрсе çÿренĕ.

Гитлер çарĕ пусмăрçăсен, вăрă-хурахсен, çынвĕлересен çарĕ пулса тăнине халĕ ĕнтĕ пĕтĕм тĕнче пĕлет. Темиçе çул хушши вăрçса, Германи çарĕ хăйне валли пĕр çак усал ята çеç шанчăклăн çĕнтерсе илчĕ, унăн ытти çĕнтерĕвĕсем пурте шанчăксăр, вăхăтлăха çеç.

Фашистсем хыççăн вĕсем пырса кĕнĕ пур çĕршывсенче те юнлă йĕр тăсăлса пырать, вĕсем хăйсем пырса кĕрекен кашни мирлĕ хулана, кашни яла есап, вилĕм илсе пыраççĕ.

Славян халăхĕсем пурăнакан çĕршывсенче: Польшăра, Чехословакире, Югославире нимĕç фашисчĕсем терорла ĕçсене уйрăмах вăйлатаççĕ. Асăннă çĕршывсенчи халăхсене фашистсем тĕппипех пĕтерсе пыраççĕ.

Германи фашисчĕсем Польшăна кĕрсенех унта мирлĕ халăхăн—стариксен, хĕрарăмсен, ача-пăчасен юнĕ шыв пек юхма пуçларĕ.

«Польша генерал-губернаторстви» текен вырăнта çеç икĕ çул хушшинче нимĕçсем 4 миллион. çынна яхăн вĕлернĕ. Польшăн Позиань тата Приморье районĕсенчи хăшпĕр хуласемпе ялсенчи поляксене пĕр çын юлмиччен вĕлерсе пĕтернĕ, вĕсен çĕрĕсемпе пурлăхне нимĕç помещикĕсемпе капиталисчĕсене панă. Польшăн хĕвеланăç пайĕнчи поляксене хăваласа яраççĕ. Пĕр иртнĕ хĕл хушшинче çеç çакăнтан 6 миллион çынна яхăн хăваланă. Çак вырăнсенче пурăнакан еврейсене шутне-мĕнне пĕлмесĕр пĕтерсе пыраççĕ. Халăх выçлăхпа, чир-чĕрпе асапланса пĕтсе пырать. Нимĕç фашисчĕсене пĕр çакă çеç кирлĕ те ĕнтĕ, мĕншĕн тесен вĕсем мĕнпур çĕрĕн хуçисем пулса тăма хапсăнаççĕ.

Гитлер бандичĕсем славян халăхĕсене: поляксене, чехсене, сербсене, вырăссене, украинецсене, белоруссене çавтери кураймаççĕ. Славян халăхĕпе мĕн тумаллине Гитлер хăех кăтартса парать: «Славян халăхĕ ĕрчессине пур тĕрлĕ майпа та чарса лартмалла», «славянсен массине пĕтермелле», тесе сÿпĕлтетет вăл.

Ку тарана çитсе нимĕç фашисчĕсем çĕр чăмăрĕ çинче 10 миллион çыннăн пурнăçне татма ĕлкĕрчĕç те ĕнтĕ.

Вĕсем тытса илнĕ çĕршывсенчи халăх кĕлмĕçле мăскĕн пурнăçпа пурăнать. Оккупациленĕ çĕршывсенчи фабрикăсемпе заводсен япалисене, промышленноçа кирлĕ чĕртаварпа вăрман пурлăхне Германие турттараççĕ, тырпула тата ытти апат-çимĕç продукчĕсене шăлса тасатсах илсе каяççĕ, выльăх-чĕрлĕхе е пусса пĕтереççĕ, е Германие хăваласа каяççĕ. Вырăнти халăха выçлăха тăратса хăвараççĕ.

Çапла вара фашистсем илсе кайма май пуррисене пур çĕртен те пурне те Германиелле сĕтĕреççĕ.

Нацистсем, хăйсен салтакĕсемпе офицерĕсене вăрçăпа интереслентерес тесе, мирлĕ халăхăн япалисене туртса илсе Германие посылкăсем яма ирĕк панă. Çак вăрçă пуçланнăранпа оккупациленĕ çĕршывсенче пулнă нимĕç салтакĕсемпе офицерĕсем уйрăмăнах çаратма питĕ хăнăхса çитнĕ. Çакна вилнĕ нимĕç салтакĕсем çумĕнче тупнă çырусем питĕ лайăх кăтартса параççĕ.

Оккупациленĕ çĕршывсенче хĕрарăмсем пит те пысăк мăшкăл тÿссе пурăнаççĕ. Польшăра пиншер хĕре стерилизацилесе, салтаксене валли уçнă публичнăй çуртсене янă. Белградра кашни нимĕç офицерĕ «хăйĕн килти ĕçĕсене тумашкăн» еврей хĕрĕсене илме пултарать. Белграда йышăнса илнĕ хыççăн унта нимĕç салтакĕсене валли официальнăй йĕркепех публичнăй çуртсем уçнă, çĕршер серб хĕрĕсене çак çуртсене ирĕксĕрех хăваласа пухнă. Çак тискер кайăксем 7 пин серб хĕрне ерекен чир ертнĕ.

Львовра, Минскра, Брестра тата ытти хуласенче те çав фашистсен йыткĕтĕвĕсем мĕнле тискер ĕçсем туни çинчен çырнине чуна çÿçентермесĕр вулама çук.

Этемлĕх хăйĕн историйĕнче йывăр та хăрушă страницăсене сахал мар пĕлет. Анчах та авал е вăтам ĕмĕрсенче пулнă мĕнпур хăрушлăхсем, хальхи нимĕç фашисчĕсем тăвакан хăрушлăхпа танлаштарсан, палăрмасăр тăраççĕ.

Çын чунне çухатнă фашистла салтаксемпе офицерсем хăйсен тискер ĕçĕсене уйрăммăн çеç мар, массăллăн та тăваççĕ.

Дубниковскри районра пĕр совет служащин çемьине чĕрĕллех çунтарса янă; Ляевы салинче колхоз активисчĕн çемьине чĕрĕллех çĕре пытарнă; ватă колхознике (ялсовет председательне) А. Д. Николаенкона икĕ танк çумне çыхса, алли-урине тăпăлттарса кăларнă. Çав танксемпех тата темиçе старик-колхознике таптаса вĕлернĕ.

«Белосток çывăхĕнчи пĕр ял патĕнче,—тесе каласа парать кĕçĕн воентехник Дадашев, тăшман тылĕнче тăхăр талăк пурăннăскер,—çĕре чавса лартнă юпасем çинче пилĕк хĕрарăм вилли çакăнса тăнине куртăм. Виллисем—çаппа-çарамас, вĕсен хырăмĕсене çурса кăларнă, кăкăрĕсене касса илнĕ, пуçĕсене татнă. Вĕсен пуçĕсем çĕрте, ытти лутăркаса пĕтернĕ вилесем хушшинче, юн ăшĕнче выртаççĕ. Унтах ача-пăча виллисем те пур. Çаксем пирĕн командирсен арăмĕсем пулнă».

Хĕрарăмсене мăшкăлланă хыççăн персе пăрахнине, стариксене танксемпе таптаттарса вĕлернине, ача-пăчасене штыкпа тирсе çĕкленине темĕн чухлех кăтартса пама пулать.

Çак тискер кайăксен аллине лекнĕ аманнă красноармеецăн кунçулĕ вара калама çук хăрушă. Хĕрлĕ Çарăн тыткăна лекнĕ, аманнă боецĕсемпе командирĕсене çавтери тискеррĕн асаплантарса вĕлереççĕ.

Пĕтĕм тĕнчери государствăсен конвенцинче йышăннă правило тăрăх, халиччен пулса иртнĕ пур вăрçăсенче те противниксем пĕр-пĕрин санитари службине сума сунă, госпитальсемпе санитари поезчĕсене тивмен. Анчах гитлеровецсем Хĕрлĕ Хĕрес паллине курсан тата ытларах урса каяççĕ.

Вĕсем Гродно патĕнче аманнă красноармеецсене тиенĕ машинăсене шырса аялтанах вĕççе çÿренĕ, аманнисене пулеметсенчен персе вĕлернĕ. Вĕсем, пÿрт тăррисем çинчи Хĕрлĕ Хĕрес паллисене лайăхах курнă пулин те, Белостокри госпитале çĕмĕрнĕ, Львоври госпиталь çине бомбăсем пăрахнă. Кун пек тĕслĕхсем вĕçĕ-хĕррисĕр нумай.

Фашистла урнă йытăсем инçетри тылри ялсемпе хуласем çине те вĕççе пырса бомбăсем пăрахаççĕ.

«Кам пире хирĕç—çавсене кашнинех вĕлерĕр,—тет Геринг,—вĕлерĕр, вĕлерĕр, çакăншăн эсир мар, эпĕ ответ тытатăп, çавăнпа та вĕлерĕр!».

Çын сăнне, çын чунне çухатнă гитлеровецсен ĕçĕсем çакăн пек ĕнтĕ.

Гитлерпа унăн шайкки мĕнпур тĕнчене вутпа тата хĕçпе пăхăнтарасшăн, тĕнчери халăхсен ирĕклĕхĕпе никамапăхăнманлăхне юн ăшне путарса лартасшăн. Европăна тустарса тухнă хыççăн Гитлер Совет Союзне тапăнчĕ. Анчах та фашистсен тискерлĕхĕ совет халăхне хăратса хавшатма пултараймарĕ. Вĕсен тискерлĕхне курнă май совет халăхĕ хăйĕн речĕсене татах та ытларах çирĕплетрĕ, вăл ĕнтĕ хамăр çĕршыва килсе кĕнĕ кашни нимĕçе пĕтерсе тăкма çĕкленчĕ.

Тĕнчери мĕнпур тÿрĕ кăмăллă этемлĕх çак фашистла вăрă-хурахсене çавтери кураймасть.

Этемлĕх çак вараланчăк çĕлен-калтасене ĕмĕрне те каçарас çук. Фашистсем юхтарнă юн вĕсене тавăрма чĕнет.

Совет халăхĕ тата паттăр Хĕрлĕ Çар çак тискер кайăксене пĕр çын юлмиччен пĕтерсе хурĕç.

Нимĕç захватчикĕсене хирĕç тăракан вăй кунран-кун ÿссе пырать.

Гитлер оккупациленĕ çĕршывсенчи халăхсем унăн çак юнлă «çĕнĕ йĕркипе» килĕшмеççĕ. Оккупациленĕ çĕршывсенчи халăхсен çилли тулса çитет. Югослави сăрчĕсенче, Польша вăрманĕсенче, вăхăтлăха тытса илнĕ Совет Белоруссийĕпе Украинăра тата ытти облаçсемпе районсенче пурăнакан халăхсем те алла хĕçпăшал тытса нимĕç оккупанчĕсене хирĕç партизанла вăрçă пуçласа ячĕç. Гитлеровецсем чуралантарнă çĕршывсенчи: Францири, Норвегири, Бельгири, Голландири халăхсем те татăклă кĕрешÿ пуçласа яраççĕ. Çакăнтан ĕнтĕ Германи Европăри тылĕ шанчăклă маррине ăнлантарса пама йывăр мар. Вăл, Сталин юлташ кăтартса панă пек, кĕç-вĕç сирпĕнсе кайса авантюристсене пĕтерсе тăкма хатĕр вулкан пек тăрать.

Гитлеризмăн Европăри тылĕ кăна мар, Германири тылĕ те шанчăклă мар. Германи халăхĕ хăйне çак икĕ çул хушши тăсăлакан вăрçă нимĕн чухлĕ те усă паманнине, хуçалăха çеç юхăнтарнине ытларах та ытларах ăнланса пырать.

Кун тăрăх мар, сехет тăрăх ÿссе пыракан вăйсем гитлерла империалистсен вăрă-хурахĕсене пĕтерсе хурас вăхăта хăвăрт çывхартса пыраççĕ.

Тĕнчери ирĕклĕхе юратакан мĕнпур халăхсен пĕрлехи кĕрешĕвĕ Германи захватчикĕсене çĕмĕрсе тăкса пуçĕпех пĕтерсе хурĕ.

М. ВОЛКОВ.
ВКП(б) Обкомĕн лекторĕ.

Рузвельт Америка халăхне чĕнсе калани

НЬЮ-ЙОРК, декабрĕн 26-мĕш. (ТАСС). Рузвельт Америка халăхне Раштав праздникĕ ячĕпе чĕнсе çапла каланă: нумай халăхсем хăйсен тăшманне хирĕç кĕрешес тĕлĕшпе пĕрлешрĕç. Пирĕн лăпкă кунçул тата мирлĕ пурнăç çак пĕрлешÿрен, çавăн пекех тата тăшман аллинчи хĕçпăшала туртса илнĕ хыççăн килмелле. Тăшманăн хĕçпăшалне туртса илес тесен, пирĕн хамăрăн лайăхрах хĕçпăшалланмалла. Çавăнпа та эпĕ сирĕнтен хĕçпăшал туса кăларас ĕçе кирлĕ таранах вăйлатма ыйтатăп. Эпĕ сирĕнтен хăвăр чĕрĕрсене хытарма ыйтатăп,—чĕресене пирĕн тăшмана тĕппипех тата пĕтĕмĕшпе çĕнтеричченех кĕрешес ĕçе хатĕрлесе тăмалла. Кăçалхи çул пирĕн ирсĕр тăшмансем мирлĕ халăхсем çине тапăннисемпе тулса тăнă çул пулчĕ. 1942 çул çак тăшман хавшаса сапаланмалли тата ăна çапса аркатмалли çул пулса тăрать. Эпир хамăр халăхăн хăвачĕ çине, вăйĕ çине, вăл ирĕклĕхе тата никама пăхăнманлăха юратни çине шанса тăратпăр, эпир хамăрăн тĕрĕслĕх çине шанатпăр. Ыран-виçминех çĕнĕ—1942 çул пуçланас чух, пирĕн иртнĕ вăхăтра хамăр тÿссе ирттернисене кăшт та манма кирлĕ мар, иртсе кайнине пирĕн хальхи вăхăтпа пĕрлештермелле. Ĕлĕк мирлĕ пурнăçа юратнă йăваш çынсен халĕ ĕнтĕ, тăшмана часрах çĕнтерес тесен, паттăррăн тăрса хĕçпăшал тытмалла. Пирĕн тăшмансем этем тивĕçлĕхне урисемпе таптаççĕ. Пĕтĕм тĕнчери демократиллĕ халăхсем пурте пирĕнпе. Миллионшар çынсем хăйсен пурнăçне ирĕклĕхшĕн параççĕ. Пирĕн кĕрешÿ темиçе уйăха е, кирлĕ пулсан, темиçе çула та тăсăлĕ, çавах та юлашкинчен эпирех çĕнтерĕпĕр.

Филиппин утравĕсен президенчĕн заявленийĕ

НЬЮ-ЙОРК, декабрĕн 26-мĕш. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентстви пĕлтернĕ тăрăх, Филиппин утравĕсен президенчĕ Клоузон Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсене валли радио тăрăх тухса каланă чухне Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсем Филиппин утравĕсене оборонăламашкăн кирлĕ хĕçпăшала васкасах ярса парассине шанса тăни çинчен каланă.

«Филиппинецсем,—тенĕ вăл,—хăйсем мĕн вăйĕ çитнĕ таранах утравсене хÿтĕлерĕç. Филиппин утравĕсем çинчи халăх Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсене шанни нимĕн чухлĕ те иксĕлмест».

Малалла Клоузон çапла каланă: Филиппин утравĕсен национальнăй оборона программине Америка войскисен главнокомандующийĕ генерал Макартура пĕлсе ертсе пынине пула пурнăçа ăнăçлăн кĕртсе пыратпăр, тенĕ.

Лăпкă океан çинчи вăрçă

Америка пĕлтерĕвĕсем

НЬЮ-ЙОРК, декабрĕн 26-мĕш. (ТАСС). Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсен çар командованийĕн коммюникинче çапла каланă: Филиппинри Лусон утравĕ çинчи фронтăн паллăрах участокĕсенче пуринче те хаяр çапăçусем пулса иртеççĕ. Америкăн тата Филиппин утравĕсен çарĕсем, уйрăмах Антимонана районĕнче Манилăран кăнтăр-хĕвелтухăç еннерехре, ăнăçлă контратакăсем тунă.

Калифорни çыранĕнче Америка бомбардировщикĕ Японин подводнăй лодкине ăнăçлăн атакăланă. Лодкăна асăрхасанах, вăл шыв айне анса кайнă. Вара самолет темиçе бомба пăрахса лодкăна путарнă. Америка командованин Филиппин утравĕсем çинчи представителĕ, Японин мотомеханизированнăй чаçĕсем Антимонана районĕнче анса юлнă, тесе каланă. Атангас сывăхĕнче (Манилăран 60 миля кăнтăр еннерех) японецсен темиçе транспортне асăрханă. Япони пехоти, çăмăл танксем пулăшса пынипе, Манилăран 110 миля аяккарахри Биналоуана çитнĕ. Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсен тинĕс министерстви çапла пĕлтернĕ: противникăн самолечĕсем Уэйк утравĕ çине вĕçсе пырса тапăннă чухне противникăн темиçе самолет персе ÿкернĕ. Декабрĕн 23-мĕшĕнче противник Уэйк утравĕ çине десант антарса хăварнă. Уэйк утравне противник йышăнса илнĕ. Тинĕс министерствин заявленинче, утрава 14 кун хушши ĕнтĕ Америкăри тинĕс пехотин 400 салтакĕ тата 12 истребителĕ тытса тăчĕç, тесе каланă.

Англи пĕлтерĕвĕсем

ЛОНДОН, декабрĕн 26-мĕш. (ТАСС). Англи командованийĕ Сингапурта пичетлесе кăларнă коммюникере çурçĕр Малайăри фронтăн нихăш участокĕсенче те улшăнусем пулманнине кăтартса панă. Теракра, Сунгей тата Тренгану районĕсенче, Кемаманăран çурçĕр еннерехре, патрульсем хушшинче çапăçусем пулкаласа иртнĕ. Кушингăри (Борнеоран çурçĕр еннерехре) положени çинчен нимĕнле хыпарсем те çук.

Голланди Индийĕн командованин пĕлтерĕвĕ

НЬЮ-ЙОРК, декабрĕн 26-мĕш. (ТАСС). Декабрĕн 24-мĕшĕнче çĕрле Голланди Индийĕн подводнăй лодки Японин «Аматири» класĕнчи 2.100 тонна водоизмещениллĕ миноносецне торпеда ярса путарнă.

Официальнăй пĕлтерÿсем тăрăх, Япони авиацийĕ Голланди Индийĕн Таренто тата Ананибас хулисем çине декабрĕн 17-мĕшĕнче вĕçсе пырса тапăннă чухне 100 çын вилнĕ, 400 çын аманнă.

Япони пĕлтерĕвĕсем

ТОКИО, декабрĕн 26-мĕш. (ТАСС). Официальнăй сведенисем тăрăх, декабрĕн 25-мĕшĕнче Япони авиацийĕ Рангун çине вĕçсе пырса тапăннă. Противникăн темиçе самолет персе ÿкернĕ, темиçе самолетне сиен кÿнĕ. Рангунри электростанцие стройран кăларнă. Японин 8 самолечĕ хăйсен базине таврăнман тата пĕр самолетăн Таи территорийĕ çине ирĕксĕр анса ларма тивнĕ.

Нимĕçсем советăн тыткăна лекнĕ çыннисене асаплантараççĕ

ЛОНДОН, декабрĕн 26-мĕш. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентстви пĕлтернĕ тăрăх, нимĕçсем тыткăна лекнĕ Совет çыннисен пĕр пайне Голландие илсе пынă. Совет çыннисене вĕсем уйăхĕпех калама çук йывăр условисенче тытса усранă. Тыткăнри çынсене нимĕçсем сухал хырма та чарнă, вĕсен тумтирĕсене туртса илнĕ; тăхăнса çÿреме çĕтĕк-çатăк таврашсем панă, ĕçме-çиме памасăр выçăпа асаплантарнă. Çавăн хыççăн фашист-варварсем тыткăнри совет çыннисене вагонсем çине хуса кĕртнĕ те, вĕсене, «Голланди халăхне кăтартма» тесе, хуларан хулана турттарса çÿренĕ. Куракан халăха вĕсем «вырăссене эпир çакăн пек çĕтĕк-çатăк тумсемпех тыткăна илтĕмĕр» тесе элекленĕ.

Çакăн пек тискер ĕçсем тунăшăн Голланди халăхĕ нимĕç нацисчĕсем çине хытă тарăхать.

Германи çарĕнче дезертирство ÿсет

НЬЮ-ЙОРК, декабрĕн 26-мĕш. (ТАСС). Оверсис Ньюс агентстви пĕлтернĕ тăрăх, Норвегирен Швецие пыракан çынсем çапла каласа пĕлтереççĕ: вырăссем наступлени тума пуçланăранпа Германи çарĕнчен таракан дезертирсен шучĕ хăвăрт ÿссе пыни палăрать. Çавсем каласа панă тăрăхах, Норвеги хулисенче Германи влаçĕсем халăха дезертирсене пулăшу парасран асăрханма хушакан плакатсем çакса тухнă.

Германи çарĕнче ерекен чирсем сарăлаççĕ

НЬЮ-ЙОРК, декабрĕн 26-мĕш. (ТАСС). «Нью-Йорк таймс» хаçат пĕлтернĕ тăрăх, Совет Союзĕпе Германи хушшинчи вăрçă фрончĕн çурçĕр участокĕнче нимĕç салтакĕсем хушшинче сыпной тиф чирĕ сарăлнă.

Çавăн пекех нимĕç салтакĕсем хушшинче, уйрăмăнах Ленинград фронтĕнче, грипп чирĕ вăйлăн сарăлнă, ку чир Германи çарĕн ретĕсене сайралатса хăварать. Медицина пулăшăвĕ çителĕклĕ маррипе тата нимĕç салтакĕсен сывлăхĕ те имшерленсе çитнĕ пирки, Германи çарĕнче çак ерекен чирсемпе вилекенсен йышĕ пит те пысăк.

Фронтра аманнă нимĕçсем хушшинче вилекенсем йышлă

НЬЮ-ЙОРК, декабрĕн 26-мĕш. (ТАСС). Оверсис Ньюс агентстви çапла пĕлтерет: Швейцарири медицина тĕлĕшпе ĕçлекенсем каланă тăрăх, Совет Союзĕпе Германи хушшинчи вăрçă фронтĕнче суранланнă нимĕç салтакĕсемпе офицерĕсен пилĕк пайĕнчен пĕр пайĕ пулăшу илейменнипе вилсе пĕтет, вĕсем пуринчен ытла сивĕ хĕл условийĕсенче юн ярса парайманнипе пĕтеççĕ. Уйрăмăнах Ленинград районĕнче аманакансем нумай вилеççĕ. Çăмăл аманнă салтаксемпе офицерсенчен нумайĕшĕ ÿпке-пĕвер шыçнипе чирлеççĕ.

Германире ăшă япаласем пухма тытăнаççĕ

ЖЕНЕВА, декабрĕн 26-мĕш. (ТАСС). Декабрĕн 27-мĕшĕнче Германире ăшă япаласем пухасси çинчен Геббельс пĕлтернĕ кампани пуçланать. Германи халăхĕ хушшинче ăшă япаласем пухмашкăн штурмовой отряд членĕсенчен уйрăм командăсем тăваççĕ; çавнашкалах тата ку ĕçе полицейскисен отрячĕсем те хутшăнаççĕ. Çакăн пирки декабрĕн 24-мĕшĕнче Берлинри радио Гитлерăн специальнăй приказне пĕлтернĕ. Çав приказра çапла каланă: Германи çарне валли ăшă япаласем парасси çине мĕнле майпа та пулин сивĕн пăхнăшăн е вĕсене типтерлĕ сыхласа усраманшăн айăплисене персе вĕлермелле, тенĕ.

Германи Норвегин никама пăхăнманлăхне пĕтерет

СТОКГОЛЬМ, декабрĕн 26-мĕш. (ТАСС). Швецири «Дагенс нюхетер» ятлă хаçатăн Берлинри корреспонденчĕ пĕлтернĕ тăрăх, Германин шалти ĕçсен министерствинче Норвеги тĕлĕшпе ĕçлекен центральнăй отдел организациленĕ. Çак отдел пуçне Штукат ятлă çынна статс-секретарь туса лартнă. Çапла ĕнтĕ Норвеги çĕршывĕ малашне Германин пĕр провинцийĕ вырăнне çеç шутланса тăмалла пулать. Ку тĕлĕшпе пĕлсе тăракан ютçĕршыв çыннисем, Германин Голландири рейхскомиссарĕ çак кунсенче тухса каланă сăмаха тишкерсе, Германин шалти ĕçсен министерствинче часах Голланди тĕлĕшпе те центральнăй отдел тăвасса кĕтмелле, тесе шутлаççĕ.

Укçа-тенкĕпе япала лотерейин билечĕсене илеççĕ

КАНАШ. Районри ĕççыннисем укçа-тенкĕпе япала лотерейин билечĕсене илме пысăк хавасăхпа çыранаççĕ. Чăваш аптека управленин Канашри конторинче ĕçлекенсем пурте 50 тенкĕрен кая мар çыраннă. Декабрĕн 20-мĕш тĕлне унта лотерея билечĕсене пурĕ 900 тенкĕлĕх сарнă.

Çу заводĕнчи рабочисемпе служащисем çак ĕçе пĕр çын юлмиччен хутшăннă. Вĕсенчен кашниех лотерея билетне уйăхри ĕçукçин 15 проценчĕ чухлĕ çыранса, укçине çийĕнчех парса татнă.

Укçа-тенкĕпе япала лотерейин билечĕсене сарас ĕç вагонсем юсакан заводра ăнăçлă пырать. Декабрĕн 18-мĕш тĕлне заводри рабочисемпе служащисем хушшинче 135.846 тенкĕлĕх сарнă. Нумай цехсенчи рабочисемпе служащисем ĕçукçин 15—20 проценчĕ чухлĕ çыраннă.

Вагонсем тăвакан цехри рабочисемпе служащисем хушшинче лотерея билечĕсене 16 пин тенкĕлĕх сарнă. Моряков юлташ — 200 тенкĕлĕх, слесарь Дохленко — 200 тенкĕлĕх, слесарь-клепальщик Шурба — 130 тенкĕлĕх, слесарь Юрковский — 100 тенкĕлĕх илнĕ. Нумайĕшĕ укçине çийĕнчех тÿлесе татнă.

Лотерея билечĕсене сарас ĕç «Красный воин», «Авангард» промартельсенче, аш-какай комбинатĕнче, çĕвĕ çĕлекен мастерскойра аван пырать.

Т. ИВАНОВ.

Черчилль Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсен пресс-конференцийĕнче тухса калани

ВАШИНГТОН, декабрĕн 26-мĕш. (ТАСС). Шурă Çуртра пулса иртнĕ пресс-конференцире Рузвельт журналистсене Черчилльпе паллаштарнă. Черчилль вара журналистсен ыйтăвĕсем çине президентпа пĕрле ответ панă.

Австрали журналисчĕсем Сингапур пирки панă ыйтусене Черчилль çапла ответленĕ: Лăпкă океанри пĕтĕмĕшлĕ положени лайăхланиччен тата тĕнĕлри державăсене хирĕç тухнă государствăсем наступлени пуçласа яма май киличчен, Англи Сингапура тата ун патне пымалли пур вырăнсене те хăйĕн мĕнпур вăйĕпе хÿтĕлет. Хальхи ситуацие Сингапур улăштарма пултарать-и, тесе ыйтни çине Черчилль: хальхи мĕнпур ситуаци тĕнĕлри державăсене хирĕç вăрçакан государствăсен вăрçă ĕçĕнчи активлăхĕнчен килет, тесе ответ панă.

Нимĕçсем вырăссене хирĕç туса пыракан кампанире тăкакланă материалсене çуркуннеччен тултарма пултараççĕ-и, тесе ыйтнине хирĕç Черчилль çапла ответ панă: нимĕçсем ытти çĕршывсенче питĕ нумай материалсем тытса илчĕç. Анчах та Германи материалĕсен пахалăхĕ питĕ хăвăрт чакса пырать, çак вăхăтрах союзлă державăсен материалĕсен пахалăхĕ ÿснĕçемĕн ÿссе пырать пулмалла.

Черчилль çапла каланă: нимĕçсене Российйăра питĕ хытă пырса çапнă. Чылай каярах Гитлер Мускава питĕ хăвăрт, кĕç-вĕç тытса илесси çинчен каласа панăччĕ. Анчах халĕ нимĕçсен çарĕ каялла чакса пырать, вĕсем пĕр-пĕр вырăнта чарăнса çирĕпленсе ларма пултарасси çинчен халĕ калама та кирлĕ мар. Черчилль каланă тăрăх, çак кĕрешÿре Россия Сталин ертсе пынипе хăй хирĕç тăма пултарнине, хăйĕн вăй-хăватне, вăрçă ĕçĕнчи искусствине кăтартса пачĕ, çакă ĕнтĕ пирĕн пĕрпĕтĕмĕшлĕ ĕçе валли çавтери пысăк усă туни пулчĕ.

Журналистсем юптарарах каланисем çине Черчилль çапла ответ панă: Рузвельтпа, Чан-Кай-Шипе, Сталинпа курнăçса калаçас шухăша эпĕ кăмăллатăп, тенĕ.

Малалла Черчилль: юлашки эрне хушшинче вăрçă фрончĕсенче пулса иртнĕ ăнăçлă ĕçсем шухăш-кăмăла каласа пама çук çĕклеççĕ, тесе кăтартса панă. Фронтри ĕçсем çакăн пек лайăхланни Германири лару-тăру япăхланнă пирки пулнă тесе шутлама юрать-и, тесе ыйтнине хирĕç Черчилль: тĕнĕл держависене хирĕç вăрçакан çĕршывсем çак енчен пулăшу панине саламласах йышăннă пулĕччĕç, тесе ответ панă, журналистсене çакна асăрхаттарнă: иртнĕ тĕнче вăрçин юлашки уйăхĕсем ĕнтĕ шăпах Германи шалтан питĕ хăвăрт арканса пынипе паллă пулса тăраççĕ. Анчах, çапах та, тенĕ Черчилль, Германи шалтан арканма тытăнассине кĕтсе лармалла мар, ăна тултан питĕ вăйлăн пырса çапма хатĕрленмелле. Тĕнĕлри державăсене хирĕç пыракан вăрçăра союзниксем çĕнтерÿ тăвасси пирки нимĕн чухлĕ те иккеленместĕп, тесе каланă Черчилль.

Союзниксен мĕнпур çар вăйĕсен пĕр верховнăй командованине тăвас тĕлĕшпе панă ыйтăва хирĕç Черчилль çапла ответ панă: кун пек тăвасси питĕ пысăк йывăрлăхсемпе çыхăнса тăрать, мĕншĕн тесен хальхи вăрçăн фрончĕсем мĕнпур тĕнчипех сарăлса выртаççĕ. Пĕрлешнĕ державăсен мĕнпур хĕçпăшаллă вăйĕсен тĕнчери главнокомандующийĕн ĕçĕсене туса пыма пултаракан, çак ĕçе хăй çине илме хăякан çын ку таранччен те пĕрре те çуралман-ха. Çак çуралман çынсен шутне Наполеон та кĕрет.

Политикăллă проблемăсем тата вăрçă хыççăнхи мир тĕлĕшпе Черчилль çапла каланă: халь пулса иртекен конференцире мĕнпур шухăш çак вăрçăра мĕнле майпа çĕнтерÿ тăвасси çинче пулмалла. Вăрçă хыççăнхи проблемăсем çинчен халех калаçма пуçлани тĕнĕлри державăсене хирĕç кĕрешекен государствăсене дискуссисенче путлантарса лартнă пулĕччĕ.

Вăрçă сарăлса Лăпкă океана та çаврса илнĕ пирки, Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсем хăйсем парса тăракан пулăшăва чакармĕç-ши, тесе ыйтнине хирĕç Черчилль çапла ответ панă: Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсен вăйхăвачĕ тата вĕсен çар промышленноçĕн вăйхăвачĕ çавтери пысăк пирки, Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсенчен хĕçпăшала хăш çĕршыва ярса парас тĕлĕшпе нимĕнле ыйту та пулма пултараймасть. Çавăнпа та çак материалсене фронтсене мĕнле майпа илсе çитерес тĕлĕшпе çеç йывăрлăхсем тухса тăма пултараççĕ.

Биверврук тата Англин Вашингтонри комиссин ытти членĕсем Америкăн снабженипе распределени тĕлĕшпе ĕçлекен представителĕсемпе таччăн çыхăну тытаççĕ, вĕсен кашниннех вăй çитнĕ таран пĕр-пĕрне пулăшса пыма тăрăшмалла, тесе палăртса хăварнă Черчилль.

Унтан корреспондентсем: Российйăра нимĕçсем чакни мĕнле те пулин трюк пулса тăмасть-ши, тесе ыйтнă. Çак ыйтăва хирĕç Черчилль: ман шухăшпа, нимĕçсем Хĕрлĕ Çар çине-çинех вăйлăн пыра-пыра çапнă пирки чакса пыраççĕ, тесе ответ панă.

Юлашки вăхăтра пĕтĕм тĕнчери лару-тăру улшăнни пирки Черчилль çапла каласа панă: Россия çирĕп тытăнса тăни, Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсем халĕ Англипе юнашар тăни Англие мĕнтери çăмăллăх панине каласа памашкăн сăмах та çитмест. Тăшман хĕçнине хирĕç Англия нумай вăхăт хушши пĕр-пĕчченех тăчĕ.

Пресс-конференцире Рузвельт та темиçе заявлени тунă: «Англипе Америка хушшинчи хальхи вăхăтра пулса пыракан конференци,—тенĕ Рузвельт,—малтанлăха пухнă конференци çеç пулать, анчах çапах та вăл пирĕнпе пĕрле çапăçăва хутшăнакан ытти государствăсене хамăрăн пĕтĕмĕшлĕ задачăсене пурнăçа кĕртес тĕлĕшпе хăйсен тивĕçлĕ ĕçĕсене туса пыма кансĕрлемест».

Черчилль Вашингтонра Англин хăрушă зонисенчи доминионĕсенчен килнĕ посланниксемпе канашлу туса иртерет, тесе каланă Рузвельт. Канадăн икĕ çыранĕ те халĕ хăрушă зона пулса тăраççĕ, тесе асăрхаттарнă Черчилль, çакăнпа Рузвельт килĕшнĕ. Рузвельт çапла кăтартса панă: ку конференци çинчен Российйăна, Китая, Голландие тата тĕнĕлри державăсем оккупациленĕ ытти çĕршывсене те пĕлтерĕпĕр. Тĕнĕлри пĕр-пĕр державăна та пулин хирĕç вăрçă пуçланă е тата, вăрçă пуçламан пулсан та, тĕнĕлри державăсене хирĕç пирĕнпе активлăн хутшăнса ĕçлекен Америкăри ытти державăсене те ку конференци тĕлĕшпе вăхăтра пĕлтерсе тăрăпăр.

Геббельс е Кукша Иван Вуласан пĕлен аван

Декабрĕн 4-мĕшĕнче Германире радиопа Геббельс сăмахне панă... Геббельс халăха, нимĕç салтакĕсен йывăр шухăшне сирес» тесе, фронт валли... хаваслăрах музыкăллă граммофон пластинкисем пуçтарса пама чĕннĕ.

ХАÇАТСЕНЧЕН.

Астăватăр пуль халлап?
Пулнă пĕр Кукша Иван.
Пур ĕçе те кутăнла
Туса пынă çав айван,

Туй тухсассăн ун умне
Вăл вилес пек макăрать,
Вилнĕ çын турттарнине
Тĕлпулсан — ташша ярать...

Кучухне ун еверлĕ
Хăтланни çукрах вара.
Пурте тĕрĕс-тĕкелех
Халĕ пирĕн пурнăçра.

«Ăçта кайнă çав Иван?»
Тесе ыйтăр эсир тен.
А вăл пирĕн çĕршывран
Берлина халь куçнă мĕн.

Иван ятлă мар иккен
Халлапри çав апăрша,
Геббельс ятлă вăл кĕскен,
Хушамачĕ — фон Кукша.

Аптăранă кăвакал
Кутăн чăмнă, тенĕ пек,
Нимĕç çарĕн ĕç калкал
Ăнăçса пыманнипе,

Салтаксем асап-нуша
Тÿсес маршăнне пĕлсе,
Çавă Геббельс фон Кукша
Кăларать çĕнĕ мелсем:

«Çăмăл мар-им, салтаксем?
Ан кулянăр-ха сĕре.
Янтраттарăр такмаксем,
Ташлăр ташă, мĕн сире!

Чакатех-шим пирĕн çар
Аманса, шăнса вилсе?
Атьăр музыка ярар
Хавасраххăн, нимĕçсем!..»

Çаптарать камит ташша:
Тăпăр-тăпăр — тăпăртăк!
Анчах, темшĕн, шухăша
Вăл ярать мана пăртак.

Хăйĕн вилĕм ташшине
Ташламасть-ши çынçиен?
Е калла пластинкине
Ывăтсассăн итлекен?

Е пластинка хĕç пулсан?
Çĕн Германин туйĕнче
Шавлă Геббельс фон Кукшан
Йĕмелле ан пултăрччĕ...

Йăнăшатăп, çук иккен:
Йĕмĕ, ма тесен унчух
Ăçтиçук çав кукшасен
Шăммине те тупас çук.

П. ХУЗАНГАЙ.

◆

Государствăна—типĕтнĕ çĕрулми

ИШЛЕЙ. Районри ĕççыннисем, Совет Союзĕнчи мĕнпур халăхсем пекех, фронта пулăшса пыма çĕнĕ вăйпа тытăнчĕç. Çак кунсенче колхозсем çĕршыв оборонин фондне каллех тырă хума тытăнчĕç. «Осоавиахим» колхоз оборона фондне пĕр тонна тĕштырă пачĕ. «Стахановец», «Большевик» тата Ворошилов ячĕпе тăракан колхозсем те оборона фондне çĕнĕрен 500—800-шер килограмм тĕштырă хучĕç.

Колхозсенче уйрăмах государствăна çĕрулми тата пахча-çимĕç типĕтсе парас ĕç аван пырать. «Мотор», «Парижская коммуна» колхозсем çĕрулми типĕтсе парас плана 200-шер процент тултарчĕç. «Прожектор», «Эстафета» тата Сталин ячĕпе тăракан колхозсем государствăна 200-шер килограмм çĕрулми типĕтсе пачĕç. Декабрĕн 20-мĕш тĕлне районри 12 колхоз çĕрулми типĕтес плана ытлашшипех пурнăçланă.

Г. РАЗУМОВ.

Çĕрулмине çĕртмелле мар

Сĕнтĕр районĕнчи нумай колхозсем çĕрулмине тытса усрамалли ăшă пусăсем турĕç. Вăл пусăсенче çĕрулми мĕн çуллаччен лайăх упранса выртма пултарать. Анчах, ку çапла пултăр тесен, пусăсене çумăр е юр ирĕлсе анмалла мар витес пулать тата алăкне сивĕ кĕмелле мар тăвас пулать.

Пирĕн Киров ячĕпе тăракан колхоз та иртнĕ çул çĕрулми валли пусă турĕ. Анчах ăна кирлĕ пек çирĕп туман пирки иртнĕ çул çĕрулми нумай çĕрчĕ.

Иртнĕ çул çак инкек пулнипе колхоз нумай тăкак тÿсрĕ пулсан та, пусăна кăçал та юсамарĕç. Кăçал каллех çĕмрĕк пусăна çĕрулми хучĕç. Унта иртнĕ çулхи пекех шыв анса çĕрулми каллех çĕрме пуçларĕ.

Кун çинчен колхоз правленийĕ пĕлмест темелле мар, анчах пусă крышине тÿрлетес, çĕрме пуçланă çĕрулмине халех суйласа илес ĕçе пуçармасть. Кăна халех тумасан, колхоз килес çул çĕрулми лартас тĕлĕшпе йывăрлăх умне тухса тăма пултарать.

Колхозник А. ИВАНОВ.

Пысăк çĕкленÿп ĕçлеççĕ

Етĕрне районĕнчи колхозниксемп рабочисем, Хĕрлĕ Çарăн çитĕнĕвĕсе пе хавхаланса, татах та ытларах т рăшса ĕçлеме тытăнчĕç. «Ударник промартельре ĕçлекен бондарь М. Глазунов юлташ иртнĕ уйăхсенче куллен хи ĕç нормине 140—150 процент тултарса пынă пулсан, халĕ вăл 160—200 шер процент таран тултарса ĕçлеме тытăнчĕ. Чкалов ячĕпе тăракан артельри Н. Иванова, Н. Токарев И. Яковлев юлташсем сменăри нормăна 150-шер процент тултарса пыраççĕ. Сталин ячĕпе тăракан артельри çĕвĕç Борисова юлташ кулленхи нормăна 200 процент тултарать.

Çавăн пекех колхозниксем те ялхуçалăх ĕçĕсене пысăк çĕкленÿпе туса пыраççĕ. Тельман ячĕпе тăракан колхоз кĕске вăхăтрах ялхуçалăх ĕçĕсене вĕçлерĕ. Халĕ колхоз ĕçлесе илнĕ тупăша ĕçкунĕсем тăрăх валеççе пама тытăнчĕ.

Киров ячĕпе тăракан колхоз та ноябрĕн 20-мĕш тĕлне авăн çапса пĕтерчĕ. Государство умĕнчи обязательствăсене пĕтĕмпех парса татнă.

Колхозниксем Германи фашисчĕсене çапса аркатма Хĕрлĕ Çара пур майсемпе те пулăшаççĕ. «Пионер» колхоз членĕсем Хĕрлĕ Çара 2500 литр сĕт, «Смычка» колхоз 2000 литр сĕт пама пулчĕç. «Красноармеец» колхоз членĕсем оборона фондне 80 килограмм çăм, 50 килограмм пыл пама хатĕрленĕ. Хĕрлĕ Çарăн паттăр боецĕсене валли 100 мăшăр çăм алшишсемпе чăлхасем, «Ленинский завет» колхоз 36 мăшăр алшиш, 10 мăшăр çăматă, 20 килограмм çăм, 125 тир пачĕç. «Хĕрлĕ Октябрь» колхоз членĕсем оборона фондне 1000 тенкĕ укçа, пĕр вăкăр пачĕç. Хĕрлĕ Çара пулăшас ĕç колхозниксем хушшинче сарăлсах пырать.

Т. ЯРАНДАЙКИН.
Ф. ДЕДУШКИН.

Райпотребсоюз пахча-çимĕç хатĕрлев планне тултарман

КОМСОМОЛЬСКОЕ. Кăçал районри колхозсем тата колхозниксем питех те пысăк тухăçлă пахча-çимĕç туса илчĕç. «Интернационал» колхозри Ахров юлташ ертсе пыракан звено план тăрăх пĕр гектар çинче 140 центнер купăста туса илмелле пулнă пулсан, 250 центнер туса илнĕ. 70 центнер сухан туса илес вырăнне 90 центнер, 104 центнер помидор вырăнне 180 центнер туса илнĕ. Çапла вара çак звено колхоза планран ирттерсе 200 центнер ытла пахча-çимĕç туса панă. «Дубовка» колхоз кашни гектартан 160 центнер çĕрулми туса илнĕ. Пушкин ячĕпе тăракан колхозри Кузнецов юлташ хăйĕн пĕчĕк йăранĕсенченех 40 пăт ытла кăшман туса илнĕ. Районра пахча-çимĕçсем ÿстерес тĕлĕшпе пысăк ÿсĕмсем тунă колхозсемпе колхозниксене татах та илсе кăтартма пулать.

Анчах темĕн чухлĕ пахча-çимĕç пулнă пулсан та, райпотребсоюз пахча-çимĕç хатĕрлев планне тултарайман. План тăрăх çĕрулми 1.700 центнер хатĕрлемелле пулнă пулсан, 1.148 центнер, 400 центнер купăста хатĕрлемелле пулнă пулсан, 132 центнер, 60 центнер сухан хатĕрлес вырăнне 23 центнер çеç хатĕрленĕ. Çавăн пекех сельпосем те хăйсене панă пахча-çимĕç хатĕрлев планне тултарайман. Аслă Чурачăкри сельпо, кăçал хăяр питĕ ăнса пулнă пулсан та, кирлĕ чухлĕ хатĕрлесе хăварайман: 26 центнер хăяр хатĕрлес вырăнне 11,5 центнер çеç хатĕрленĕ, 10 центнер сухан хатĕрлемелле пулнă пулсан, пĕр килограмм та хатĕрлемен. Çакă вăл хатĕрлев енĕпе ĕçлекен Матвеев юлташ питех те япăх ĕçленине кăтартать.

Суту-илÿ организацийĕсенче хăйсем çине хунă ответлăха туймасăр, мирлĕ вăхăтри шухăш-кăмăлсемпе лăпкăн пурăнакан работниксем татах та пур. Райпотребсоюз магазинĕн заведующине Смирнов юлташа тахçанах пулса иртнĕ партин районри пухăвĕ октябрĕн 15-мĕшĕнчен кая юлмасăр район центрĕнче пахча-çимĕçсем сутмалли магазин уçма хушса хăварнăччĕ. Райпотребсоюз, унăн заведующийĕ Смирнов юлташ, ку магазина октябрĕн 18-мĕшĕнче уçам пекки туса, унта 10—12 пăт çиме юрăхсăр çĕрулми пырса пăрахрĕç те урăх нимĕнле пахча-çимĕç те кăлармарĕç. Çĕрулмине те пĕр килограмм сутмасăрах шăнтса ячĕç. Çапла магазин халĕ те пахча-çимĕçсемпе суту-илÿ тумасть. Çав вăхăтрах Тăманлă Выçлинче ĕççыннисене валли тăварланă хăяра сутмасăрах катки-каткипе çĕртсе янă, Аслă Чурачăкри сельпора 45 центнер тăварланă кăмпа усăсăр ларать.

Колхозниксем хăйсен анлă уй-хирĕсенче ырми-канми ĕçлесе туса илнĕ пахча-çимĕçсене çапла сая яни е усăсăр лартни уйрăмăнах халĕ, вăрçă вăхăтĕнче, питĕ пысăк айăпа кĕни пулать.

П. АРХИПОВ.

Ответлă редактор **В. Я. ЯКОВЛЕВ.**

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторăн — 0—67, редактор заместителĕн — 3—97, редакци секретарĕн — 4—40, пропаганда пайĕн — 4—97, парти пурнăç пайĕн — 7—97, ялхуçалăхĕпе промышленность пайĕсен — 6—88, çырусемпе рабселькорсен пайĕн — 2—30, дежурнăйăн — 6—23, «Ленин çулĕпе» журналăн — 0—85, издательство конторин—0—23.

НТ 7450

Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательства и полиграфии при СНК ЧАССР. Заказ № 651. Ф 6. 58 . 84 п. л.